

magyar ember szívét ezek láttára. Hasztalan tekint körül az országban, nem talál vigaszt, nem talál oly hazafias tényezőkre, melyekbe reménye horgonyát vetné.

A magyar sajtó a nemzet ellen napról-napra sürűbben fölmerülő eseteket csak regisztrálja, mint valami tüzesetet, vagy egyéb elemi csapást és nagyobb emóció nélkül napirendre tér fölöttük. Az országgyűlésnek sincs szava hozzá, ott most farkasszemet néző szabadelvűek, klerikálisok, agrariusok, merkantilisták, s más mandatumföltő töredékek tartják egymást szemmel s nem érnek rá észrevenni, hogy a magyar nemzeti eszme veszélyben forog. Még a fiatalság is, mely legélénkebb érzékkel birt nemzeti érdekeink iránt, most azon fáradozik, mint verjen éket a nemzet testébe és miként hintse a meghasonlás csiráit úgy el, hogy a belviszály és fajgyűlölet még a gyerekek között is állandósuljon.

A mi már magukra a konkrét esetekre vonatkozik, melyeket itt felpanaszoltunk, hogy t. i. egyes városok törvényhatósági bizottsága a községének német elnevezését dekretálja, ennek egyszerűen azzal lehetne véget vetni, hogy a magyar helységnevekre hozott és szentesített törvények a hosszas halogatás helyett egyszer már végrehajthatnának. Itt az ideje, hogy ez megtörténjék, mert ez a dolog így tovább nem mehet, ha egyáltalában saját hazánkban magyarok akarunk maradni.

POLITIKAI HIREK.

A „főispánválság“. A Budapesten megjelenő „Magyarország“ nyomán azt írta tegnap a „Pesti Hirlap“, hogy Aradvármegye jelenlegi főispánja érdekében Tisza István és Hieronymi Károly orsz. képviselők is latba vetették befolyásukat a kormánynál. Ezzel szemben illetékes helyről arról értesítettek bennünket, hogy a két utóbbi politikuskak Fábrián László érdekében lépéseket tenni nem volt alkalma, de e lépésekre nem is volt szükség, mert Aradmegyében főispánválság nincs.

éreztem, mennyire igaza van annak a szegény boldogult Pistának.

S bizony-bizony mondom, ha Rafael Maddonnait s Michel Angelo Vénusait harisnyásan festette volna le, jóval nagyobb lenne hatásuk; s aethetikai érzéket árult volna el Mária Terézia királynő, ha a bécsi Belveder egyik Éva-kosztümes képére, köpenyeg helyett, a meztelen lábakra pingáltatott volna harisnyákat.

— Az én szép ismeretlenem végre távozott a cipész-boltból, én persze rögtön utána. Cipőoktatásomnak volt már célja, (Isten tudja hányadik!) követni, — kellő diszkreczióval folyton kísérni ismeretlenemet.

Egy-két hét múlva meglelt az eredmény is. Találkozva vele, megszólított:

— Hát már mikor jön el hozzám? Mióta várom.

A boldog meglepetés zavarba ejtett; mire magamhoz tértem, már egyedül voltam; de azért mégis észrevettem, hová tűnt el és így megtudtam lakását.

Persze, hogy másnap már látogatást tettem.

— Na hál' Istennek, hogy már egyszer eljött — csengett bájos ismeretlenem hangja — már van egy hete, hogy türelmetlenül várom.

— Bocsánat nagysád — volt a bámuló válasz — nem tudtam hol van lakása.

— Nem tudta lakásomat? Hiszen midőn, a multkor cipőt rendeltem, ott hagytam névjegyem; rá volt jegyezve lakásom is.

Zavartan mosolyogtam valamit. Keztem nem érteni a helyzetet.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 19.

A német kormány nevében Bülow államtitkár erélyesen akarja irányítani a kínai bonyadalmak megoldását. Határozott és alkuvást nem tűrő körlevelet intézett a nagyhatalmak nagykövetségeihez, melyben kijelenti, hogy a kínai kormány nyal csak abban az esetben fog egyáltalában diplomáciai érintkezésbe lépni, ha kiszolgáltatják neki mindazokat, akik a népjog ellen Pekingben elkövetett büntettek első és valódi okozói voltak.

Berlini politikai körökben — távirati értesülésünk szerint — azt hiszik, hogy Bülow körjegyzéke fontos fordulatot jelent a kínai kérdésben. Ha a nagyhatalmak a körlevélben foglalt követeléshez hozzájárulnak, akkor Kína köteles lesz a főbűnösöket kiadni, kikkel azután a nemzetközi jog legszigorubb szabályai szerint fogna Németország; elbánni.

Távirati tudósításunk szerint a kínai követség külön követet akart küldeni Vilmos császárhoz azzal, hogy legmélyebb sajnálkozásának adjon kifejezést Ketteler meggyilkolása felett.

A német külügyi hivatal azonban értésére adta a kínai követségnek, hogy a mostani időpontot nem tartja alkalmasnak ezen misszióra.

Pétervár, szeptember 19.

A vezérkarhoz e hó 16-áról a következő hírek érkeztek ide: Fleischer tábornok intézkedései következtébe Inku kikötőváros biztosítva van a kínaiak támadásai ellenében. Vasut és táviró Dasiza és Haicsen közt 16 vesztnyire helyre van állítva. A kínaiak nem háborgatnak bennünket, de elfoglalták az Ansancsantól dél-nyugatra fekvő magaslatokat, a hol Haicsenből visszavont csapatok összpontosultak. Hire jár, hogy a kínai katonák és a boxerek közt egyenlenség, sőt összeütközések is történtek. Csapatunk egészségi állapota kitünő és az élelmszere elegendő. Szeptember hó 5-én néhány száz boxer megtámadott 30 orosz utászt, a kik a vasut helyreállításán dolgoztak Pekingből három mérföldnyire, midőn az utások a kínai falvakban ellopott talpfákat kerestek. Az utások kénytelenek voltak egy ember elvesztése mellett visszavonulni. Két század segítségükre jött, elűzte a boxereket. Hogy a vidéket megtisztítsa a boxerektől, a kik falusi lakosságnál találtak szállást, Lenevics tábornok kiküldte Tretiakov ezredet egy oszloppal, mely a boxe-

— Remélem, hogy elhozta a megrendelt cipőket; adja hát már ide, hogy próbáljam fel.

Fordult velem a világ. Kezdem érteni a helyzetet; — no persze, hogy úgy van, az én szépem a multkor látva, hogy atyám volt üzletében oly otthonosan érzem magam, cipészlegénynek nézett s most cipőt követel rajtam. Átkozott modern cipész-világ! Amióta a susztor-legények is úgy öltözködnek, mint mi: hát miben is különböznek egy suszterlegénytől?

Alig tudtam elrejtetni zavaromat; pedig a helyzetet fel akartam használni, mert hiszen kínálkozott az alkalom: cipőt akart próbálni a kicsike. De honnan kerítsek én most hamarjába cipőt; a magamét csak nem adhatom azokra a liliputi lábakra. Én is felordíthattam volna: „Országomat egy cipőért“ — ha egy okosabb gondolatom nem támad.

— Épp azért jöttem, hogy kegyed bocsánatáért esedezzem, nagysád; újból mértéket kell vennem, mert az előbbi pech üldözte és eiveszett.

Picziny lábak mérges toppintása; mérges ajkak haragos lebiggyesztése; bosszuságot elérülő arcfintorgatásokból álló gesztus és mimikák után végre következett a legszebb gesztus: levettem cipőit, felém nyújtápicziny lábait, vegyek róluk mértéket.

Igy lettem én mégis suszter.

Edes kis Istenkém! Midőn ott előtte térdeltem, mint egy szerelmes ifju imádoztja előtt, lázasan fogva annak kezét, — no persze én csak harisnyás lábacsákát foghattam,

reket kiűzte a megerősített falvakból és több falut elhamvasztott. Orosz részről e közben egy tiszt és egy kozák megsebesült. A boxerek veszteségei jelentékenyek. Szeptember 1-én Harbinből egy különítmény ment Zizikarba, melyet egy vonat kísért élelmiszerekkel és építőanyagokkal. Minden eshetőségre igás lovakat is vittek magukkal. A beállott éj és eső megakadályozta a sánczok elfoglalását és a kínaiaknak sikerült a sáncokból egyenkint elmenekülni 5-én a különítmény érintkezésbe jutott Orlov tábornok csapatával. Minthogy ez által a különítmény célja el volt érve, Saharov tábornok visszarendelte azt Harbinba. Az Abagaitu-Hercsinszk-országhatártól Pograncsája-Ussuri-országhatárig vezető vasutvonal összes állomásait 1180 verszt hosszvonalban csapataink megszállva tartják. Vasuti munkások és szolgálók, a kik elhagyták Manosuriát, Habarovszkából, Nikolskából és Vladivosztkából visszatérnek munkáikhoz a vasut mellé.

TÁVIRATOK.

Hivatalos jótékonyág.

Bécs, szept. 19. (Saj. tud. távirata.) A Wiener Zeitung a 14. §. alapján császári rendeletet tesz közzé e hó 15-iki kelettel, a mely szerint 5 millió korona engedélyeztetik az állampénztárból a szükségét szenvedők istápolására, mely összegből 2,750,000 - korona az 1900. évi árvízkatasztrófa következtében nyomorba jutott galicziaiak támogatására fordítható, — továbbá egy másik császári rendelet ugyancsak e hó 15-iki kelettel a sertésvész elleni óvrendszabályokra vonatkozó, 1899. évi május hó 2-án kelt császári rendelet egyes határozmányainak módosítása tárgyában.

Pusztító orkán.

London, szeptember 19. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Dalasból (Texas) e hó 18-ikáról: Az a hír érkezett ide, hogy Highizland tengeri fürdőt (Jafferson tartomány) a legutóbbi orkán elpusztította. A fürdőnek vagy száz háza közül, melyekben számos fürdővendég volt, egy sem maradt meg. A segílyt vivő vonatot, amely tegnap érkezett Highizlandba, 400 holttestet talált.

— azt gondoltam, hogy a menyországba vagyok.

Nem csodálkozom már én egy cseppet sem, hogy Hans Sachs suszter-meiszternak asztalán a csirizes tál mellett papír, kezében az áron kívül toll is volt és írta a verseket; volt honnan meríteni költészetét; — nem ejt bámulatba Arany Jánosnak egy költeményében kifejezett esetleges szándéka, hogy felcsap suszterinasnak; lévén teljes meggyőződés, hogy a csizmadia mesterség közel áll a versfaragó mesterséghez.

Mert egy harisnyával elfátyolozott lábacskáknak megvan a maga költészete; de megvan a maga tragikumuma is.

Én élveztem költészetét; de kijutott nekem a tragikumából is.

Ma mértéket vettem szép hölgyem lábacskáiról, holnap elhoztam a cipőket, no de csupa véletlenségből szűkek voltak; újból mértéket vettem, aztán hoztam újból cipőt, de azok már igen nagyok voltak; — ezt a turpisságot pedig a protekcionál fogva, miben atyám volt üzlete részesített, könnyen kivihettem — aztán ismét . . . mig végre következik a tragikum. Egyszer csak azon vettem észre magam, hogy miként hajdan atyámnak, most az én számomra készült egy nagy „papucs“; megházasodtam, elvettem szép ismeretlenemet. (No persze most már csak oly ismeretlen, kinek már rég mondhatom: ismerlek szép masz.)

. . . De erről a papucsról — pszt! Mert ha meg találja hallani valaki, akkor jaj! ezerszer jaj nekem!

A transzváli háború.

Pretória, szeptember 19. (Saj. tud. táv.) Polecarew tábornok elfoglalta Kapmuident és birtokába vett 59 mozdonyt és sok vasuti kocsit.

Lourenco-Marquez, szept. 19. (Saj. tud. Ma egy bur egészségügyi vonat érkezett ide 20 sebesült bural és négy angollal. 500 bur menekülő éjjel ideérkezett.

London, szeptember 19. (Saját tud. táv.) A Daily Telegraph jelenti Lourenco-Marquezból tegnapi: Kapmuident és Nektorspruit közt rendes csata volt. A burok veszteségei súlyosak. Lourenco-Marquezt a burok elárastják. A hallandi egészségügyi csapat Konstantinápolyból ideérkezett és visszatér Európába. A határon a burok csatárai megöltek egy portugált. Egy portugál üteg tegnap a határba ment, de a 63. kilométernél a kafferek megtámadták; az ütközet még folyik.

A magyar athlétikai klub botránya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 19.

Aldássy Imrének áldatlan harcza a magyar athlétikai klub néhány tagjával, rágalmazási és becsületsértési pörök alakjában sok dolgot adott a lefolyt két utóbbi év alatt a büntető járásbírósnak. A nemzeti kaszinó tagjaiból alakított becsületbírósnak *Halassy* Pál tábornok elnöke alatt tudvalevőleg disqualifikálta *Aldássy* Imrét. Ezen disqualifikálás következtében az athlétikai klub választmánya ki is törölte *Aldássy* Imrét a tagok sorából.

Aldássy ezután *Burg* Kornél és *Dessewffy* László segédei által provokáltatta *Mészáros* Tibort. A provokálás abból az alkalomból történt, hogy *Aldássy* Imre nem nyugodva meg a nemzeti kaszinói becsületbírósnak ítélezésében, ügyét a 4-ik tüzérezred tiszti becsületbírósnak elé terjesztette felülvizsgálás végett. A tisztikar becsületbírósnak *Aldássy* Imrét kimondotta, ellenkezően a nemzeti kaszinó becsületbírósnak döntésével, hogy nem disqualifikált ember s ez ügyben őt nem is lehet disqualifikálni.

Alig hogy megkapta *Aldássy* ezen rehabilitáló nyilatkozatot, illetve ítéletet, sietett elégtételt kérni *Mészáros* Tibortól.

Mészáros *Aldássy* segédeihez írott levélben röviden kijelentette, hogy *Aldássy* Imrét, akit egy becsületbírósnak már disqualifikált, megverekedni nem fog.

Aldássy ezen levél folytán büntető feljelentést tett *Mészáros* Tibor ellen rágalmazás, illetve becsületsértés vétsége miatt.

Ez ügyben már néhány héttel ezelőtt volt egy tárgyalás a büntető járásbírósnak *Szilva* bíró előtt. Akkor kihallgatták *Halassy* Pál tábornokot, a becsületbírósnak elnökét is. Ítélethozatalra nem kerülhetett a sor, mert *Aldássy* újabb tanuknak és a tüzérezred becsületbírósnak ítéletének beszerzését kérte.

Ma volt ez ügyben a folytatólagos tárgyalás ugyancsak *Szilva* bíró előtt.

A tárgyalás elején a bíró bejelentette, hogy az ezredbecsületbírósnak megtagadta a jegyzőkönyvnek s ítéletnek kiszolgáltatását azzal az indoklással, hogy ezzel csakis a hadügyminiszteriumnak tartozik.

Aldássy Imre: Ha így van a dolog, most már csak azt szeretném tudni, hogy milyen tiltott uton jutott hozzánk a védő ur.

Bezsilla Nándor védő: Kérem a bíró urat, figyelmeztesse a magánpanaszost, hogy itt a tárgyalás folyamán ne sértegesen senkit.

Mészáros Tibor vádlott kihallgatására került a sor. Előadta, hogy 22 éves, ipolysági közigazgatási gyakornok, 80 ezer frtnyi vagyona van. Beismeri, hogy ő írta az inkriminált leve-

let *Dessewffy* Lászlóhoz *Aldássy* segédjéhez. Ebben ő csak azt a köztudomású tényt említette meg, hogy *Aldássy* Imrét egy becsületbírósnak disqualifikálta. Azt is halottam, hogy az Athlétikai Clubban is volt esete.

Aldássy Imre: Kérem bíró urat erre megkérdezni.

Vádlott: Én ezt hallomásból mondtam. Amit irtam az való! Bünsnek nem érzem magamat. Mikor megtagadtam az elégtételadást *Aldássy* Imrétől, pusztán csak a nemzeti kaszinó becsületbírósnak határozatához ragaszkodtam.

Dr. Éber Antal bankhivatalnok arra nézve hallgattatta ki *Aldássy* Imrét, hogy ez neki segédje volt a Porteleky elleni ügyben. Ez ügyben a tanu s segédtestvére *Schöber* Károly főhadnagy jegyzőkönyvet vettek fel *Aldássy* részére.

Liptai Béla bankhivatalnok hallotta a becsületbírósnak egyik tagjától *Vay* Gábor gróftól, hogy *Ivánka* Oszkár nem jelentette be érdekelt-ségét a becsületbírósnak elnökénél.

Ezután *Ivánka* Oszkár képviselő kihallgatása következett.

— Tudja-e tanu ur, micsoda pörről van szó itt?

— Egy rágalmazási pörről *Mészáros* Tibor ellen.

— Tudja-e tanu ur mi az alapja ennek a pörnek?

— Azt már nem tudom.

— Tehát közlöm Önnek. Két levél, amelyben *Mészáros* azt írja *Aldássy* Imréről, hogy disqualifikálva van.

— Tanu ur szerepelt-e a becsületbírósnak?

— Igen, egyik tagja voltam.

Aldássy Imre: Miféle álláspontot fogfált el a tanu ur a becsületbírósnak?

— Erre vonatkozólag minden részletes felvilágosítást megtagadok.

Aldássy Imre: Tartozott-e a tanu ur abtan az időben *Mészáros* Károlynak?

Ivánka Oszkár: Ez nem tartozik ehhez az ügyhöz. Kérem bíró ur, én csak azokra a kérdésekre felelek, amelyek a tárgyhoz tartoznak. Vexálni magamat nem hagyom.

Aldássy Imre: Tehát nem felel arra a tanu ur, adósa volt-e *Mészáros*éknak?

Bíró: A tanu ur már nyilatkozott, hogy e kérdésre nem felel.

Ivánka Oszkár: Vexálni magamat nem hagyom egy meghibbant elméjű embertől.

Aldássy Imre: Bíró, ur a tanu ur sértetget, tessék rendre utasítani!

Bíró: Nem hallottam.

Ivánka Oszkár ezután elmondja, hogy eleintén a mikor könnyebb természetű vádakhoz hoztak fel *Aldássy* Imrét, ő azok elejtése mellett volt. Mikor később súlyosabb vádpontok merültek fel s *Aldássy* Imrét felvezetni akarta magát a becsület bírósnak is, maga is a disqualifikálás mellett volt.

Aldássy Imre: Ne szónokoljon itt nem a képviselőházban van.

Bíró: Ne sértegesse a tanu urat.

Ivánka Oszkár: (megvető kézmozdulattal.) Nem képes ő engem megsérteni!

Aldássy Imre: A tanu ur ismét sértetget. Inkább arra feleljen tartozott-e s tán még most adósa-e a *Mészáros* családnak.

Ivánka Oszkár: *Aldássy* Imrét rehabilitálni akarja magát megtehethi társadalmi és bírói uton. Lépjön fel a becsületbírósnak ellen.

Aldássy Imre: Azt mondta a tanu ur az előbb, hogy én felvezettem a becsületbírósnak. Én nem vezettem félre, hanem az urak vezették félre a király katonai irodáját, mikor erről az ügyről jelentést tettek a Felsőháznak.

Ivánka Oszkár: Letett vallomására megeskették.

Ivánka Oszkár: Kérem utazási, napi és tanulás költségeimet megállapítani. Ezt az összeget a Mentő-egyesületnek ajánlom fel.

Ítélethozatal nélkül fejeződött be a mai tárgyalás is, mert még egyszer átírnak a katonai becsületbírósnak az ítélet átküldéseért.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* **Gyermekek ünnepe a színházban.** Valóság-
gal ünnep lesz a gyermekek számára a szombati nap, mikor *Pósa* Lajos, *Rákosi* Viktor és *Gausz* Viktor már említett mese-előadásait meg fogják tartani a nyári színházban. A felolvasások mellé, igen ügyesen, ének és szá-

vallati számokat is vettek fel, melyeket gyermekek fognak előadni. Az érdekes előadások programja a következő:

1. *Pósa* Lajos üdvözlése. Harminczhat kis leány felvonulása; üdvözlő beszédet mond ezek élén *Püspöki* Gyula.

2. *A baba*, *Pósa* Lajostól, szavalja *Decsy* Lenke.

3. *Tavaszi dal*, *Pósa* Lajostól, zenésítette *Tihanyi*. Éneklő a polgári leányiskola énekkara, *Sabóné Láng* Berta vezetésével.

4. *Harang virág*, *Pósa* Lajostól, szavalja *Kiss* Ilonka.

5. *Pósa* Lajos meséi.

6. *Nyisd ki anyám a virágos ablakot*... *Pósa* Lajostól, zenésítette *Dankó* Pista, előadja a polgári fiúiskola *Máday* Máttyás tanár vezetésével.

7. *Rákosi* Viktor (Sipulusz) mesél.

8. *Gausz* Viktor mesél.

9. *A haza*, *Pósa* Lajostól, szavalja nyolcz kis leány.

10. *A szózat*, éneklő a polgári fiúiskola énekkara.

Az előadás, melynek jövedelme a tanítók segélyalapja javára megy, délután 3 órakor kezdődik. Este a fővárosi iróvendégek tiszletere a tanítók társas-estélyt rendeznek.

Kossuth Lajos születésnapja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 19.

A kegyelet napja van ma. Azoknak az évfordulóknak egyike, amelyeken hazafias emlékezések élednek: *Kossuth* Lajos születése napja.

Csöndes ünnep. Inkább a szivekben él és nyilatkozik meg, mint a másfajta ünneplések külsőségeiben.

Jól esik eltűnődni a múlt eseményeinek krónikáján s visszaálmódni a legendás idők, melyből hazaszeretet kél a szivekben.

Szükség van az ilyen napokra, melyek megerősítenek, a múltból bizalmat merítvén a kétes jövőre. Ezért üdvözlő minden magyar örömmel ezt a dátumot és ünnepet szentel a megemlékezésnek.

Aradon is ünnepeltek ma. A *Kossuth-asztaltársaság* lelkes ünnepélyt rendezett, melyre a „Jó-pásztor“ vendéglőben számosan jelentek meg. A nagy közönség teljesen megtöltötte a vendéglő terraszát és tágas udvarát. Az asztaltársaság tagjain kívül sok vendég jött el s jó hatást keltett az az impozáns képviselet, melylyel a *waggongyári magyar munkások* tünettek.

Esti 8 óra után *Nagy* Kálmán elnök nyitotta meg az ünnepélyt, szép beszédben méltatva annak jelentőségét. Ezután az aradi dal-egylet *Kovács* Pál karnagy vezetésével elénekelte a Hymnust.

Midőn ez elhangzott, *Palágyi* Lajos, az aradi színtársulat tagja szavalta el sok hévvel, a sziveket megkapó hangon *Farkas* Ferencznek, az ismert nevű aradi poétának ez alkalomra irt szép költeményét, mely főképen aktuális részleteivel nagy hatást keltett.

Most *Szathmáry* Zoltán hírlapíró, az ünnepély szónoka mondta el költői tollra való, minden passzusában megragadó beszédét, melyet így fejezett be:

A magyar vér, a nemzeti érzés és fajszeretet. Uraim! nem tagadhatja meg magát mi bennünk, akik e szent estén az ő emlékeztetere itt összejöttünk. Megvagyok győződve, hogy mindannyian azzal a hazafiai kegyelettel, rajongó imádatokkal gondolunk rá, a mely az ő nagyságát megilleti, mert mindannyian tudjuk, hogy az ő multja az egyedüli biztos alapja Magyarországnak. És megvagyok győződve arról is, hogy abból az ösvényből, melyre ő vezetett rá bennünket, nem fogunk eltérni egy hajszálnyira, hogy a megalkuvás gyávan kételkedő szelleme nem

tántorit el kitűzött célunktól egy pillanatra sem.

Mi, uraim! nem éltethetünk e napon mást, csak *Kossuth* Lajos lángszellemének örök emlékeztetését, az ő génuszának hármasságát, a szabadság, egyenlőség és testvériség szentháromságán felépülő s a szent elvekért mindhalálig erősen kitartó, önálló független Magyarországot. S hogy ezt tiszta szívünkkel élteszük: Isten bennünket úgy segíyen!

Erre *Leitersdorfer* Soma szavalta el, nagy hatást kelteve, *Ábrányi* Emil remek alkalmi költeményét, mely után a dalegylet a Szózatra zendített.

Schwarz Zsigmond az asztaltársaság titkára zárta be szép szavakkal a hivatalos programot, melyet a beszédeknek egész sorozata követett.

Nagy Kálmán elnök a megjelent waggongyári munkásokat éltette.

Schwarz Zsigmond, az aradi *Kossuth-szobor* ügyéről szólva, bejelentette, hogy az aradi cipészek termelő szövetségére 20 koronát, *Steiner* Lambert, a jelenleg Hamburgban tartózkodó szentannai gyermekzenekar vezetője 10 koronát adományoztak a szoborra.

Ezután *Nagy* Kálmán Thumó Lajost, a waggongyár derék művezetőjét éltette, *Huzó* István pedig *Nagy* Kálmánt.

Figyelemreméltó volt az a beszéd, melyben *Thumó* Lajos a sokszor szociálistáknak tartott waggongyári magyar munkások hazaszereztéről szólt.

Bács Károly a mai ünnepély buzgó rendezőire *Schwarz* Zsigmondra, *Angyal* Dezsőre és *Huzó* Istvánra üritette poharát. *Borhegyi* Károly szép beszéde után *Kenderessy* Ferencz és *Széna* György waggongyári munkások mondtak még hazafias hangú pohárköszöntőket.

A társaság *Erdélyi* Tóni zenekarának szép nótái mellett sokáig maradt még együtt.

A községi bírósági

bélyegsikkasztás.

— A pénzügyigazgatóság vizsgálatát befejezték. —

Arad, szeptember 19.

Az aradi községi bíróságnál az elmúlt években elkövetett bélyegsikkasztások ügyében a pénzügyigazgatóság kiküldötte már befejezte a vizsgálatot. A vizsgálat egy részét *Szakács* Lajos pénzügyigazgatósági segédtitkár végezte, ki ezt betegsége miatt kénytelen volt abbahagyni s akkor *Pajkossy* adótitkár küldték ki.

A vizsgálat folyamán 2000 darab leletet kellett felvenni részben hiányzó bélyegek, részben pedig újként felragasztatott, használt bélyegek miatt. Az elsikkasztott bélyegek értéke mintegy 1200 korona, a hiányzó akták száma 1750.

Az eltűnt aktákra vonatkozólag a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a hiányzó után ne indítsanak keresetet, mert úgy sem tudni, volt-e rájuk kiróva bélyeg, vagy nem.

A pénzügyigazgatóság, most a következő eljárást fogantatosítja. A leletet kirója a felekre s amennyiben ezek nyolcz napon belül fizetnek, a hiányzó bélyegek kétszeresét, ellenkező esetben azok ötszörösét tartoznak lefizetni. Ha a felek felebbezést jelentenek be, az eljárást a volt községi bíró ellen indítják meg.

Vannak nagy számmal olyan akták, melyeknek felebbezés folytán, a járásbíróhoz kellett volna kerülniök, esetleg oda is kerülnék. Ezekre nézve kizárólag *Kisfaludy* Károly volt segédtitkár illeti a felelősség, miután a községi bíróságtól továbbítandó iratokért már nem felel a községi bíró. Mint már többször megegyeztük, a volt községi bíró egyetlen

esetben sem járt el rosszhiszeműleg s ő csak elnézése folytán jutott a dologba.

Azon aktákat, melyen már egyszer használt bélyegek szerepelnek, felküldik az állományomdába s itt vegyi uton szereznek határozott meggyőződést a csalásról.

Az ügyet legközelebb átteszik most már a bírósághoz.

A Pálmay Ilka háza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 19.

A Baross-utcában van egy barnára festett egyemeletes kis házikó.

Valóságos regény e ház története. A mikor az utcáját még Stáció-utcának hívták, építtette ott a Népszínház akkori divája, a székes Magyarországon legünnepeltebb *Pálmay* Ilka.

Akkor állott diadalai tetőpontján. Négyes fogaton járt, hosszú, szürke svéd keztyűjében mindig maga hajtotta a lovakat végig a Sugár-uton. Mert hajh, akkor még az *Andrássy*-utat is csak Sugár-utnak nevezték. A sóhajtás pedig ezt jelenti, hogy biz ennek van már vagy 18 esztendeje.

Az idő de eljárt.

A mikor végighajtatott a városliget felé, minden ember a primadonna után nézett, a ki csillogó szemekkel, üdén, bájosan és kecsesen bolygott jobbra-balra.

Ha meglátta valamelyik kedves barátját, hirtelen megállította a 4 fekete csikót, intett a szerencsés halandónak:

— Nem jön a ligetbe? Kiviszem.

Dehogyan nem ment. Ki nem ment volna *Pálmay* Ilkával a ligetbe?

A kis ház pedig valóságos kis fészkek volt. Mennyi vidám mulatság emléke fűződik e tusculanumhoz.

Aztán az énekes madár egyszer csak hirtelen kiröppent a fészekből. Elrepült innen messze Bécsbe, idegenbe, majd még messzebb, Londonországba.

A kis házba pedig egy hirhedt asszonyság költözött be s ott veszélyeztette az erkölcsöket — sokáig.

Egy nagy botrány kikergette onnan az asszonyságot s azóta ide s tova két hónapja üresen állt a házikó.

Az ablaktáblák bezárva, a kapu lepecsételve. Elhagyott, szinte kísérteties jellege volt. A szomszédok is idegenkedve nézték mogorva falait.

Es most ismét megelénkült a *Pálmay* Ilka háza. Bérbe adták.

Es közönséges lakóház lett a mulatozás, vidámság tanyájából.

A szobákat feldúlták, átalakították . . .

. . . Lassanként elvész még az emléke is az egykori legünnepeltebb, legbájosabb primadonna aranyos fészkeinek.

Minden mulandó!

Takács Zoltán bankógyára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 19.

A budapesti rendőrség Sárospatakon és környékén még mindig széles körben folytatja a nyomozásokat a Takács-féle bankógyár dolgában. Most már csaknem tisztán áll az egész ügy minden részleteivel egyetemben, csupán a büntársak egy nagy légiójának a kinyomozása van hátra. A nyomozás során kiderült újabb részleteket, amelyek még nyilvánosságra nem jutottak, a következőkben foglalhatjuk össze:

Takács Zoltán már azelőtt foglalkozott a bankógyártás eszméjével, mielőtt a Berecz-féle ügy miatt a börtönbe került volna. A börtönben ismerkedett meg Oraveczzel és Oraveczzel közvetítése mellett jött össze özvegy *Korda*

Gergelynével, aki vagyonosabb asszony. Ez az asszony Takácsnak állítólag hatezer forintot előlegezett a bankógyártáshoz szükséges gépek beszerzésére.

A gépekre azért kellett ennyi pénz, mert azok valóban igen drága, külföldi gyártmányok, amilyeneket Magyarországon ma még a legelsőrangú fotografiai műintézetekben sem találhatni. Takács Zoltán egész körutazást végzett a külföldön, hogy ezeket a gépeket fölkuassa és beszeresse.

Két gépet szerzett a bankógyárhoz Takács. Az egyik gép a fotografáló-készülék, amely két részből áll. Ezzel készítette a főlvételeket Mezőtúron *Bálint* Ferencznél. A másik gép a sokszorosító készülék. Ezt a gépet vitte *Bálint* Ferencz kocsin Mezőtúrról Sárospatakra *Halász* Szabó Sándorhoz, akinek a házában megtalálták. Ezzel a géppel sokszorosították a másik gépen történt főlvételek után a százásokat.

A főlvételekre alkalmazott fotografáló készülék, amely szintén a vizsgálóbíró kezében van már, csodálatosan finom lencse szerkezetével különbözik a rendes fotografáló manisáktól. Ez a finom lencseszerkezet tette lehetővé, hogy a százasbankó rendkívül apró betűit és czirádait mind lefényképezhették. A hazánkban létező rendes fényképező készülékek ugyanis, bármily nagyszabásuak legyenek, a betűfotografálás terén bizonyos fokon alul teljesen hasznavehetetlenek. Még az oly nagy betűk is, mint a milyenekkel a napilapok dolgoznak, kivehetetlenek a sokszorosításra szánt fotogramokon, ha a rendes fotografáló masinát használjuk. Pedig *Takács* Zoltánnak, aki ezt mind megpróbálta és igen jól tudta, olyan gépre volt szüksége, amely még a napilapok betűinél jóval apróbb betűket, a százas betűit is hiven adja vissza. Ilyen gépet keresett tehát, amikor utnak indult es azt meg is találta Münchenben.

A fotografáló masinához azonban, amely a bankónak csak levonatok készítésére alkalmas képét adta, szüksége volt egy sokszorosító készülékre is, amely a levonatok készítését nyomdai gyorsasággal eszközölje. Ezt a gépet Lipcsében találta meg egy *Krause*-féle könyvművész, a hozzávaló anyagokkal egyetemben. Ehhez a géphez különféle savak, ásványok voltak szükségesek, összesen huszonhét-féle anyag, s azokat mind beszereste.

Amint a gépek Mezőtúrra megérkeztek, Takács Zoltán, *Bálint* Ferencznél helyezte el. Ugyanitt a fotografáló masinán különféle főlvételeket készített a százasokról. Mikor a főlvételekkel készen volt, különféle kerülőutakon Sárospatakra utazott. *Halász* Szabó Sándornál *Nagy* Istvánnak mutatta be magát és Oraveczzel közösen egy szobát vett bérbe.

A bérbe vett szoba *Halász* Szabó Sándornak és 23 éves *Imre* nevű fiának a házában, az ugynevezett „vizit“-szoba volt. Itt állították fel a szoba közepén a sokszorosító gépet, amelyet *Bálint* Ferencz hazuról kocsin hozott. Ide intézte ajánlott leveleit özvegy *Korda* Gergelyné s ide szánva adott föl a postára ugyancsak ő egy otthonmaradt hengert „mángorlófa“ jelzéssel, azonban sem *Halász* Szabó Sándor, sem *Takács* Zoltán, sem „*Nagy* István“, sem *Oravec*z neve alatt, hanem „*Halász* recte *ifj. Szabó* Ferencz“, Sárospatak város egyik tisztviselője nevére czimezve. Ez a városi tisztviselő a hozzáérkezett küldeményeket a nagybátyjához, *Halász* Szabó Sándorhoz küldte, aki legott átadta *Takács* Zoltánnak és *Oravec*znek.

Takács Zoltán az alatt a hat hét alatt, amelyet *Nagy* István néven szerepelve itt töltött, ki nem mozdult a szobából. A Mezőtúrról magával hozott fényképfőlvételek sokszorosi-

tásával volt elfoglalva állandóan. Festéket kevert, marósavakkal kísérletezett s végre tökéletes levonatokhoz jutott, melyeknek forgalomba hozatala végett augusztus 25-dike táján elutazott.

Hogyan tartóztatták le Budapesten Takács Zoltánt s ezt követőleg Mezőtúron Bálint Ferenczet és özv. Korda Gergelyné, az már a rendőri sajtóiroda és a lapok közleményeiből ismeretes. Nem jutott azonban nyilvánosságra még, hogyan jöttek rá a sárospataki bankógyárra, ahonnan a kész százasok kikerültek.

Ennek a története itt következik:

Mikor özv. Korda Gergelyné letartóztaták, *Jeszenszky* Gellért a nála tartott házkutatás közben megtalálta a Sárospatakra küldött ajánlott levelek és „mángorlófa“ postai feladévevényeit, amelyeken czimzettként Halász recte ifj. Szabó Ferencz szerepelt. *Jeszenszky* Gellért azonnal sürgönyözött a budapesti államrendőrség főkapitányságához, hogy intézkedjék a nevezett egyén letartóztatása iránt. A főkapitányság legott táviratot küldött *Barthos* sátoralja-ujhelyi főszolgabírónak, de ő nem volt otthon, hanem éppen a szomszédos Sárospatakon időzött. A szolgabírói hivatal tehát egyszerűen utána küldte a táviratot.

Barthos főbíró mindenekelőtt csendőröket hozatott s amint *Jeszenszky* Gellért megérkezett, a vele jött detektivekkel és a csendőrökkel együtt Halász recte ifj. Szabó Ferencz városi tisztviselő házához vonult.

A főszolgabíró a meghökkenő városi tisztviselőnek felmutatta az időközben beszerzett postai kézbesítési bizonylatokat, amelyeken ez a Mezőtúrról hozzá érkezett levelek és csomagok átvételét aláírásával tanúsította. Halász recte ifj. Szabó Ferencz városi tisztviselő erre bevalotta, hogy a küldeményeket rendszerint Halász Szabó Sándornak adta át. Így ment a főbíró s kísérete Halász Szabó Sándorhoz, akinél a gépet megtalálták s akit a fiával együtt nyomban le is tartóztattak.

Tisza István gróf

a gabna határidő üzlet mellett.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 19.

A gabona tőzsde egyik-másik üzletága tekintetében újabb időben nagyon divergáló elvek mutatkoztak, melyek terjesztői és hívői az agrarius vagy a merkantil szempontokból kiindulva a gabona kereskedelmet lényegében megváltoztatni akarják. Igen sok érveket gyűjtöttek össze különösen a határidő üzlet tekintetében és épen az agrariusok táborából hangzott el a jelszó ezen üzlet ág teljes eltörlésére.

Felette érdekes, hogy *Tisza* István gróf ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját határozottan körvonalozta, mely álláspost most nyilvánosságra kerülve, kimutatja, hogy *Tisza* István egyformán lelkén hordja az ország termelőinek, mint a termelők és fogyasztók közötti közvetítéssel foglalkozó kereskedők sorsát és nem befolyásoltatja magát oly jelszavaktól, melyek lényegükben üresek, alaplanok és komolyan meg nem indokolhatók, melyek külső látszatra tetszetősek, de nem igazak.

Nagyváradról táviratilag értesítenek bennünket arról, hogy a gazdasági egyesület mai választmányi ülésén nagyjelentőségű kijelentést tett a határidőüzlet reform-kérdésben.

Alapos indokolás után *Tisza* István

annak a véleménynek ad kifejezést, hogy a *határidő üzlet fentartandó*, mert a termelő gazdák csak ezen üzlet-kötési mód mellett értékesíthetik nagyobb árvesztesség nélkül ősszel a búzájokat.

Tisza István grófnak ezen határozott állásfoglalása nagy tetszésre talált és bizonyára alkalmas lesz ebbe a fontos gazdasági kérdésbe több világosságot hozni.

A huszkoronás bankó.

— Éjjeli jelenet. —

(Hely: Az osztrák-magyar bank Erzsébet-köruti palotája. Idő: Ma éjjel 12 óra.)

Első huszkoronás: Tyűh, az áldóját, de őssze vagyunk préselve, alig várom, hogy levegyék rólunk ezt a csuf derékszorítót. Kiváncsi vagyok már, hogy néz ki a világ, amelynek sorsát, hir szerint, mi intézzük. Mit szólsz hozzá szomszéd?

Második huszkoronás: Az én nyakamat is fojtogatja bizony a zsineg, az alattam fekvő kilenczvennyolcz kolléga festék-szaga is bántja az orromat, de hát nem segíthetek. Ha kibirtuk eddig, legyünk még türelemmel néhány óráig. Ugy veszem észre, már kikészítettek bennünket, hogy könnyen kezeügyébe essünk a pénztárnoknak; holnap reggel megyünk világot hódítani. Hallod-e kolléga, te vagy legfölül a köteggben, nézz körül, virrad-e már?

Első huszkoronás: Látok valami kéket, de azt hiszem, nem az égboltozat. Várj csak, megszólítom.

Egy hang: Szegény vöröshasu rekruták, hát még engem se ismertek; nem látjátok a rongyos mundéromról, hogy „öreg gyerek“ vagyok, akinek holnap adják ki az obsitot. A nevem *Tizforintos*.

Második huszkoronás: Ne kezdj ki vele kar-társ, goromba ficzkónak látszik.

Első huszkoronás: Talán csak nem esz meg bennünket. Dejszen adna is neki Martini főnök ur, tudod mennyire vigyáz ránk. Én nem félek, hisz holnap mi leszünk az urak.

Tizforintos: (haragosan) Hej, csak ne fekdüne rajtam nyomtatékul ez az ötkoronás, tudom megtanítanálak benneteket emberségre. Azaz megálljatok csak, milyen nemzetiségűek is vagytok tulajdonképen?

Első huszkoronás: Én magyar vagyok.

Második huszkoronás: No azt épen nem mondhatjuk kolléga, valljuk csak be, hogy elől magyarok, hátul németek vagyunk. Sőt a német szövegünk alatt cseh, lengyel, tót stb. irás is van.

Egy hang: Zde!

Még egy hang: Aics misz!

Harmadik hang: Tu jen!

Negyedik hang: Tuszám!

Tizforintos: Hát ez miféle csürhe had?

Első huszkoronás: Ezek a mi kedves nemzetiségi testvéreink. Hát te nem ismered őket?

Tizforintos: Ismerem, ismerem, de csak a képviselőválasztások idejéből. Hanem, hogy így a nyakába kapaszkodjanak valakinek, mint ezek ti nektek, azt még se hittem volna. Hisz onnét kiabálnak a hátatokról.

Második huszkoronás: A hivatalos nyelvünk azért mégis csak a magyar lesz, mert féloldalunkat egészen betölti; a többi csak épen, hogy van.

Egy hang csehül: Hohó, az ur itt a cseh!

Egy hang lengyelül: Ezt hallaná Jávorszky!

Tizforintos: Kuss!

Első huszkoronás: Tizes barátom, oda se a nemzetiségeknek, mert ha sokat foglalkozik velük az ember, még utóbb azt hiszik, hogy

ők is számítanak a latban. Nem látod, hogy az egész csak nesze semmi, fogd meg jól.

Tiz forintos (válaszolni akar, de nem jut szóhoz. Szava elveszik a fülsiketítő zajban. Tizféle nyelven kiabálnak egyszerre, végre nagynehezen tulkiabálja az ordítókat) Czoki! ez nem osztrák parlament!

*

Martini: (Reggel). Nini, a huszkoronás kötegek kibomlottak, szanaszét hever a sok új bankó. Mi történhetett itt?

Pénztáros: Semmi főnök ur, csak egy kicsit hajbakaptak az új huszkoronásokon a nemzetiségek. *Skélet.*

Október 6.

— Előkészületek a gyászünnepre. —

Arad, szeptember 19.

A múlt évi impozáns, egy egész ország gyászos emlékezésének megnyilvánulására szolgáló ünnepély még él emlékezetünkben, s most, hogy a félszázados évforduló után egy esztendő elmúlt, a tavalyi mély gyász hangulata csap szívünkbe. Ujra megemlékezünk a mi nagy halottainkról, a *Tizenháromról*, kiknek halálnapja oly szomorú nevezetességet adott Aradnak.

Városunk közönsége első helyen tartja meg minden évben az évfordulót s az idén is méltó gyászünnepeket ül. A kegyeletes ünnepélyeket rendező bizottság ma állapította meg az október hatodiki ünnepély programját.

E szerint az ünnepség két részből fog állani. Az első a templomban reggel kilencz órakor megtartandó gyászmisével kezdődik. A mise után a testületek és a résztvevő közönség a *vértanuk szobra* elé vonul, a hol a következő sorrendben fog az ünnepély lefolyni.

1. Az aradi dalegyesület éneke.
2. Alkalmi költemény.
3. *Szilvassy* László dr. emlékbeszéde.
4. A budapesti tudományos egyetem kiküldötteinek beszéde.
5. Az aradi dalárda éneke.

A *vértanuk szobrától* gyászindulók kísérete mellett a közönség kivonul a *vesztőhelyre*. A vesztőhelynél az ünnepség a dalos-egyesület emlékével kezdődik, mely után a különböző küldöttségek beszédek kísérete mellett lerakják a hazafiui kegyelet koszoruit az emlékoszlopra. Az ünnepség *Kovács* Vincze záróbeszédével ér véget.

A bizottság elhatározta, hogy a hazafias ünnepségekre meghívja nemcsak az Aradváros és megye területén levő hivatalok képviselőit, a különböző egyesületeket és társulatokat, a tanuló-ifjúságot, hanem meghívja a budapesti tudományos egyetem, a műegyetem, a kolozsvári egyetem, továbbá az összes jogakadémiák és magasabb tanintézetek ifjúságát és a szomszédos város és megyék hazafias közönségét. Ugyancsak elhatározta a bizottság azt is, hogy Aradváros közönsége nevében a szoborra díszes koszorut helyez.

HIREK.

Kossuth emléke.

(Az aradi Kossuth-asztaltársaságnak Kossuth Lajos születése 98-ik évfordulója alkalmából tartott ünnepére.)

Tündöklő géniusz hulló idők felett,
Kit elmúlástól óv örök emlékezet;
Ki egykoron valál áldáshozó napunk,
Im hozzád esdekel ujjalag ajakunk.

A csillagok közül tekints alá reánk,
Dörögjön szózatod, mint egykor, jó apánk.
Rázd fel a tespedő magyar faj idegét,
Nehogy oltárait a közöny bontsa szét!

Mert úgy megjőzanult ez a kalmár világ,
Napestig mást se tesz, mint vásárol, elad;

Számítja, itt-e, ott nagyobb a nyereség,
S ez egy czélon felül tán vágya sincs egyéb.

Hogy felbuzogna ott, amiből haszna nincs? ...
A lelkesedés ma csak benítő bilincs!
Számol ma minden agg. ma minden szem hideg,
S a tőzsdén van, ha van, csak lázadó ideg.

S a gyönyörök helyén, a mámor közepett;
Ott tombol indulat, ott lángol a tömeg ...
De térj be oda, hol oltárok állanak,
Ijedten konganak az elhagyott falak.

A hazaszeretet divatját multa már,
S ki itt-ott mécsre gyújt, az is csak lopva jár.
Idegen számba megy, kit honfitűz hevít,
S a multnak szemléli munkátlán perceit.

Mint kertben a virág más fajok közepett,
Önőnfaját ha nem termékenyíti meg,
Elfajzik és a korcs fajul tovább; tovább,
Mig fel sem ismered, mi volt az ősi ág:

Ugy romlik az a nép, amely, ha multja van,
A mult emlékein közönnnyel átrohan;
S fájának gyökerén, amelyből nagyra nőtt,
Még nem kapaszkodik a szebb napok között!

Ma még magyar vagyunk, ki tudja holnap-e,
Dobog még magyarul a magyarok szive? ...
Nem kell ahhoz vihar, az évek megteszik.
S multjától messze hull, ki nem emlékezik.

Nevünk lehet magyar, lehet magyar szavunk,
Mit ér, ha magyarul érezni nem tudunk.
Mint a tetetlen árny az üres házfalon,
Faji érzés nélkül a faj csak fogalom.

Te jó magyar fajom, te ezredéven át
Lelkesedéssel óvtad meg a hazát.
Mig más nemzet gyalult, kalapált, dolgozott,
A te izmos karod csak kardot forgatott.

Extra hungaria. ... ez volt a jelszavad,
S elmaradtál bizony jó messze ezalatt.
De maradtál magyar, fajodra büszke nép,
S büntetlenül ki sem emelte rád kezét.

Most te is haladtál, szerszámot ragadtál,
De régi tüzedből sokat odaadtál.
Mondják, csiszolódottál, pedig igazában
Nem igazi magyar él most e hazában.

Világpolgár lett a magyar valamennyi,
Mintha illő sem vón jó magyarnak lenni.
Lám a német német minden idegében
S a francia sovén ezerféleképen.

Csak mi vagyunk lanyhák, csak mi vagyunk dőre,
Tán nagyon is gyorsan haladtunk előre!
A nagy művelődés megérthetett nekünk,
Hogy ily könnyelműen elnemzetlenedünk.

Szívünkben kegyelet már alig hogy éled,
Csukva könyve a mult szép történetének;
Az oltárok tüze haldokolva lobban,
Idegenek leszünk egyre jobban, jobban!

Tündöklő géniusz hulló idők felett,
Olt a sziveinkbe honfi kegyeletet.
Add az emlékezés lángját vissza nekünk,
Lobogjon magasra magyar érzületünk!

Ne engedd, hogy amit ezer évig óvtunk,
Ez a szivtelen kor lekoptassa rólunk.
Legyen termő fává, mit kezéd elhintett:
Kossuth Lajos apánk, áldd meg lépteinket!

Farkas Ferencz.

— **Személyi hírek.** *Vásárhelyi* Béla főrendi-
házi tag ma Nagyváradra utazott. — *Kristóffy*
József országgyűlési képviselő ma Aradra érkezett.
Holnap reggel Tisza Kálmán beszámolójára Nagy-
váradra utazik.

— **A német császár Magyarországon.** *Pécsről*
jelentik, hogy *Vilmos* német császár a jövő ősz-
szel ott tartandó hadgyakorlatokon részt vesz.

— **Albert herceg halála.** *Drezdából* teleg-
rafálják: *Ottó* főherceg ma reggel ideérkezett
és katonai pompával fogadtatott, *Frigyes Ágost*
herceg, a ki osztrák-magyar gyalogezredének
ruháját viselte, üdvözölte a főherceget, a ki

a szász gárdalovasok egyenruháját öltötte fel.
A főherceg kíséretében van *Dlahovesky* báró
főudvarmester. A főherceg fogadására meg-
jelentek még a hadügyminiszter, az osztrák-
magyar követség tagjai, *Kirchbach* vezérigaz-
gató és több tábornok. A főherceg megszem-
lélte a diszszázadot. A zenészek nem játszo-
tak. A főherceg *Frigyes Ágost* herceggel a
Zinzendorferstrasse-ben levő palotába hajtott.
A főherceg mellé diszszolgálatra *Schul* vezér-
őrnagyot és *Oppen-Huldenberg* ezredest ren-
delték ki. *Reitzenstein* báró weimari szász kö-
vet ma ideérkezik *Albert* herceg temetésére.

— **Ezüstlakodalom.** *Neuman* Dániel és neje
Fürst Mária ma ülték meg házasságuk negyed-
százados évfordulóját. *Neumanné Fürst* Mária-
nál ez alkalommal az izraelita nőegylet és a
népkonyha választmánya, mintegy ötven hölgy,
Éles Árminné alelnök vezetése alatt tisztelgett.
A küldöttség szónoka, *Éles Árminné* szép sza-
vakban üdvözölte az ünnepeltet, mire *Rosenberg*
Lipót hitközségi főjegyző fejezte ki az egyesül-
let jókívánatait, átnyujtva egyben egy remek-
mű albumot, mely a nőegylet és a népkonyha
üdvözlő iratát tartalmazta. *Weisz* József, a nő-
egylet titkára felolvasta az üdvözlő iratot, mely
után *Neumanné* meghatott szavakban mondott
köszönetet a szívélyes megemlékezésért. A nő-
egylet küldöttsége után az izraelita hitközség
képviselőiben *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi,
Deutsch Bernát, *Kohn* S. N., *Steinhardt* Mór dr.,
Spitzer Ignác, *Preisach* Vilmos, *Weisz* Dávid és
Deutsch Mór tisztelegtek. Az izraelita elemi is-
kolák nevében *Eckstein* Mór tanító üdvözölte az
ünnepeltet.

— **Véres pisztolypárbaj a fővárosban.**
Véres pisztolypárbaj volt ma este a fő-
városban *Latinovics* Ernő földbirtokos és
Farkasházi Fischer Zsigmond dr. hírlapíró
között. A párbaj, melynek előzményét egy
hírlapi polémia képezte, szigorú feltételek
mellett folyt le: Kétszeri golyóváltással
husz lépésnyi távolságról. Az első lövés-
váltásnál *Fischer* golyója *Latinovics* jobb
karjába furódott, mire a párbajt beszünt-
tették. Az orvosok konstataáltak, hogy a
golyó az alsó karon hatolt be, onnét bele-
futott a felsőkarba és a vállon jött ki. A
seb igen súlyos.

— **A közjegyzői karból.** *Kirileszku* Gyula
kisjenői közjegyző helyettesül *Reindl Csuncsics*
Ernő, néhai *Kornay* Károly aradi közjegyző he-
lyettese jegyeztetett be a közjegyzői kamara
lajstromába.

— **Az új huszkoronás.** Mire napvilágot látnak
e sorok, napvilágot lát a monarchiában az első husz-
koronás bankó is. Reggel nyolcz órakor már kézzel-
kézre járhat azoknál, akiknek annak ellenértéke is
meg van. Már most nem kell a 10-re azt mondani,
hogy 20. Azonban még mindig elég furcsa lesz,
hogy két ötöst tartva a kézbe úgy kell számolnunk,
hogy $2 \times 5 = 20$. Vagy furcsa meg az is, hogy ha
egy tizest és egy husz koronást leolvassunk az asz-
talra így mondjuk: $10 \times 20 = 40$. Az is különös,
hogy egy öt forintost és egy husz koronást kifi-
zetve azt mondjuk $5 \times 20 = 30$. Ebbe a furcsa egy-
szeregybe még mindig belé kell törődnünk és a 20
koronás bankjegy még csak komplikációkra ad al-
kalmat. De szívesen zavarjuk össze az egyszeregy
alapszámításait, csak legyen minél több abból a pa-
pirosból.

— **Schartner János halála.** Az aradi társa-
dalom egyik kiváló tagját vesztette el ma
Schartner János nyug. csász. és kir. őrnagy
hadbíróval elhalálózásával. Az elhunyt a kato-
nai bíraskodás egyik lelkiismeretes, erős judi-
ciummal bíró tagja volt, kinek humanus érzü-
lete a szigorú törvény alkalmazása közben min-
denkor érvényre tudta juttatni a méltányossá-
got. Szerény, finom modorával a katonai és

polgári körökben egyaránt sok barátot tudott
szerezni. Nyugalomba vonulása után családjá-
nak szentelte életét; de amellet városunk köz-
érdekü intézményei nagy részében élénk részt
vett. Az elhunyt kedvelt és becsült alakja volt
előkelő társadalmunknak és hosszas betegség
után bekövetkezett halála széles körben nagy
résztvételt keltett.

A család a halálesetről a következő gyász-
jelentést adta ki:

Özv. *Schartner* Jánosné szül. *Rezy* Joze-
fin a saját, valamint alólírott hozzátartozói
névében is bánatos szívvvel tudatja felejthet-
len férjének *Schartner* János, nyugalmazott
csász. és kir. őrnagy hadbírónak, folyó évi
szeptember hó 19-én, életének 76-ik s boldog
házasságának 40-ik évében történt gyászos
elhunytát. A boldogultnak földi maradványai
szeptember hó 21-én délután 4 órakor fog-
nak *Deák* *Ferencz-utca* 6. számú házból a
helybeli temetőben levő családi sírkertben
örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő
gyászmise áldozat pedig szeptember hó 12-én
délelőtt 6 órakor fog a helybeli főt. *Minorita-*
atyák szentegyházában az egék *Urának* be-
mutatni. Nyugodjék csendesen! *Aradon*,
1900. szeptember 19. *Avarffy* *Gézáné* szül.
Schartner *Mária*, *Schartner* *Sándor* dr., gyer-
mekei. *Avarffy* *Géza*, veje. *Schartner* *Sán-*
dorné szül. *Szabó* *Katicza*, menyje. *Varjassy*
Szeréna, *Schartner* *Sanyika*, unokái.

— **Merényletterv az abruzzói herceg ellen.**
A Gazette di Venezia jelenti *Páduából*, hogy a
vár-s környékén egy *Pito* nevű veszélyes anar-
kistát tartóztattak le. *Pitonak* az volt a célja,
hogy az abruzzói herceget meggyilkolja.

— **A magyar protestans irodalmi társaság**
ma tartotta vándorgyűlését *Pozsonyban*. A köz-
gyűlés előtt *Bartók* püspök istentiszteletet tar-
tott, mely alatt a szent beszédet *Maszyik* *And-*
rás pozsonyi theologiai igazgató mondta. Is-
tentisztelet után a társaság tagjai a tágas tor-
naterembe vonultak. A gyűlést *Gyurácz* püspök
nagyhatású beszéddel nyitotta meg. *Battik* *Fri-*
gyes *Hegedüs* minisztert üdvözölte, mire a mi-
niszter nagy elismeréssel szolt a társaság kul-
turmissziójáról. A felolvasó asztalnál *Rittók*
Zsigmond és *Markusowszky* *Sámuel* becses tar-
talmu felolvasásokat tartottak. A nagygyűlés
kizárólag a társaság irodalmi tevékenysége kör-
ül tárgyalt mellözve minden politikai nyilatko-
zatot. A gyűlés után a társaság tagjai díszlako-
mára gyűltek. A felköszöntök sorában kiemel-
kedő volt *Hegedüs* miniszter felköszöntője, mely-
ben a református püspököket ünnepelte.

— **Milán ellenségei.** *Belgrádból* jelentik,
hogy a tavaly lefokozott *Gruics* vezérőrnagyot.
Konstantinápolyba szerb követnek nevezték
ki. *Gruics* vezére volt egy időben a radikális
pártnak, később miniszterelnök lett. Azután
Pétervárra követnek nevezték ki. Az nagy
szenzációt keltett felségsértési pör folyamán a
rendőrség *Gruics* egy levelét kerítette meg,
mely *Wuics* dr. egykori miniszterhez volt in-
tézve és a melyben *Gruics* sértően nyilatkozott
Milán királyról. Ennek az volt a következmé-
nye, hogy *Gruicsot* *Pétervárról* visszahívták,
lefokozták és családjával együtt száműzték
Szerbiából. A politikai helyzet változásával
Sándor király visszahívta és *konstantinápolyi*
követté nevezte ki.

— **Nagybeteg norvég költő.** *Björnson* *Björn-*
stjerne norvég költő, mint *Lillehammerből* jelen-
tik, súlyosan megbetegedett.

— **A nyugdíj bizottságból.** *Aradváros* nyug-
díjbizottsága holnap, csütörtökön délelőtt fél
12 órakor ülést tart, melyen *Petrovics* *Mihály*
iktató és *Somogyi* *Ágoston* polgáriskolai tanár
nyugdíjügyei kerülnek tárgyalásra.

— **Az öngyilkos szobrász.** Az öngyilkossá
lett *Köllö* *Miklós* szobrásznak holttestét ma
este szállították át az orvostani intézetből a
Kerepesi-uti temető halottasházába. A holttes-
tet a család kérelmére nem bontották föl. A
ravatalt a halottasházban az *Entreprise* intézet
még ma délután felállította, úgy, hogy a ha-
lottat még ma este ravatalra helyezték. A te-

metés holnap délután 4 órakor lesz. A jeles szobrászt a Kerepesi-uti temetőben temetik el.

— **Az aszfaltbetyár becsülete.** *Sváb* Rezső gyáros ügyében, ki *Deák* Jenő feleségétől az utcán találkat kért, s kinek e miatt Deákkal az ismeretes kávéházi botránya támadt, a becsületbírósa ma ítél. Schvábót párbajképesnek mondta ki a becsületbírósa, mire a segédek holnap délutánra párbajt tűztek ki. A párbaj először pisztolylyal történik, azután karddal.

— **Trajanus szobra.** Szerbiából jelentik, hogy *Nisch* községben érdekes műtörténeti leletekre bukkantak, melyek a római időkbeli származnak. A *nischi* nagy hid építésénél, az ásatási munkák közben a munkások hat méter mélységben egy bronzszobrot találtak. Azonkívül egy aranypénzt is leltek, melyben nemes kő volt. A szobrot a belgrádi szerb nemzeti muzeumba szállították, ahol megállapították, hogy az *Trajanus* császár mellszobra.

— **A monzai merénylet epilógusa.** Mint egy római távirat jelenti, immár befejezték azt a fegyelmi vizsgálatot, melyet a monzai királygyilkosság ügyében ama hivatalnokok ellen indítottak, a kik könnyelműségükkel és vétkes mulasztásukkal megkönnyítették a merénylet munkáját. A monzai rendőrség hadnagyát, a ki a merénylet napján az *Umberto* király személybiztonsága fölött való felügyelettel volt megbízva, büntetésből Sardinia-ba helyezik. Megbüntetik a monzai prefektust is, mert ő volt, a ki *Umberto* királyt rábeszélte, hogy a dijkiosztáson a nép közé menjen, valamint a florenzi rendőrfőnököt is, mert ő már jóval a merénylet előtt kapott jelentést *Brescia*-ről, hogy veszélyes anarchista, de a rendőrfőnök ezt a jelentést egyszerűen félretette. Ők hárman szenvedik a legnagyobb megrendszabályozást, de kívülök még számos rendőr kapott kisebb fegyelmi büntetést. Itt említjük meg, hogy a milánói lapok eddig 100.000 líránál többet gyűjtöttek az *Umberto*-alap javára.

— **A Quirinál.** Rómából jelentik, hogy a Quirinál kis palotájában nagyban folynak most a tatarozási munkálatok, mivel a közeli napokban az új királyi pár megérkezik. *III. Viktor Emmánuel* e kis palotában szándékozik lakni egyelőre, mivel nem akarja, hogy atyjának lakosztályát felforgassák. A király és királyné azonban állandóan nem lakhatnak e kicsiny és szűk palotában, mely eredetileg *Mirafiori* grófnő számára épült, és így a jövő tavasszal még egy szárnyépületet fognak a palotához építeni.

— **Ehunyt dandárparancsnok.** *Kolozsvárról* jelentik: *Stojasavljevics* Miklós, a 35. cs. k. dandár parancsnoka ma reggel meghalt.

— **Földműves iskola.** A hódmezővásárhelyi földműves iskola igazgatósága megkereste *Aradváros* polgármesterét, hogy az intézetet ajánlja közönség figyelmébe. Az iskola meg is érdemli a szülők érdeklődését, természetesen azokat, ki maikból gazdát akarnak nevelni. A tanfolyam két évig tart s hogy a szegények számára is hozzáférhető legyen a teljes ellátásért járó évi díj 300 korona. A kitanult növendékek, kiknek elhelyezésről az igazgatóság gondoskodik, a tanfolyamból kikerülve, az első évben 1000 korona fizetéssel nyerhetnek alkalmazást. Bővebb adatok al polgármesteri hivatalban szolgálnak.

— **Névtelen levelek.** Egerből írják: Több mint egy éve, hogy az egri legelőkelőbb társaságot valóságos konsternációban tartja egy erkölcsi tébolyban szenvedőnek névtelen levelezése az egyes családokhoz. A legocsmányabb kifejezésekkel telt levelek érkeznek postán címükre, a legdurvább ráfogásokkal. Es hogy közhírré menjen, másolatban többen is megkapják. Képzeltetni a kinos helyzetet. A levelek sorai ujságból kivágott ketükből vannak összerakva, majd nyomtatott betűk utánzatából állanak. A levelek tartalma elárulja, hogy küldőjük a társaskörök bizalmas dolgait ismeri, az író ott lappang. Megindultak a találgatások. A tisztas nevek sora a gyanúsító pletyka asz-

talára került. A rendőrség felhívott a kutatásra, Budapestről detektivet hozattak le. Köztestületben álló családok asszonyait gyanúval illették. A szenzációk napról-napra nőttek s nőnek. Ma már a járásbírósa előtt folyik az ebből keletkezett rágalmozás miatt a vizsgálat. A kinos meglepetések sora azonban még most veszi kezdetét. *Állítólag egy felvidéki városban hasonló üzemek folytak, honnan egy fő hivatalnok jött Egerbe.* A rendőrséghez más oldalról oly konkrét vádat adtak be, mely egy bűnös viszonyból megdöbbenő cinizmussal akarja a névtelen levelezést megfejtetni. Most két detektív Budapestről kuuat és szimatol a családok szentélyében. Egyik gyanúsított nő férje, ősrégi tisztas család tagja a helybeli lapokban kétezer koronát tűzött ki a névtelen levelező nyoma felfedezőjének. Oly képtelen és czudar állapot van a legfelsőbb uri körökben, melyről még fogalmuk sem volt soha az egrieknek. Ezt az egri nők nem érdemelték meg, hogy belső családi életök szennyves sárral dobáltassék meg. Az okosak és bölcsök vessenek véget ennek a czudar állapotnak. Csak a módját kell megtalálni.

— **A bolgár fejedelem ex-titkára.** Ugyancsak sok dolgot ad több ország rendőrségének is *Ferdinánd* bolgár fejedelem egykori titkára: *Pfannenstiel* Jenő, a ki valaha teljes mértékben birta a fejedelem bizalmát, de azután különböző inkorrektések következtében elvesztette állását. *Pfannenstiel* azóta hol itt, hol ott bukkant fel, de mindenütt kellemetlen körülmények között, szédélgéssel és zsarolással vádolva. Most Berlinből érkezik róla hír, mely szerint a francia és a német rendőrség között megegyezés jött létre, hogy *Pfannenstiel* kiszolgáltatják a német igazságszolgáltatásnak. Az egykori fejedelmi titkár már utban is van München felé, hol azért állítják a törvény elé, mert egy vendéglőstől kicsalt 3000 márkát. München után *Pfannenstiel* az osztrák és a magyar igazságszolgáltatás előtt fog egynémely dolgaról felelni.

— **Uj kormányozható léghajó.** A *Vadászlap* legutóbbi számában felhívás jelent meg, melyben *R. Bárány* Jenő zala-lövői lakos társat keres, a ki őt anyagilag támogatná feltétlenül biztos repülőgépeinek elkészítésében. Közöljük alább a felhívást, a melyet közzétett s a következőképpen hangzik:

„Alólított egy kizárólag a madarak repülésére alapított, egy ember által is könnyen kezelhető, biztos és szilárd, kormányozható, légbeni utazásra alkalmas közlekedési eszközt találtam föl. Találmányomra a magyar királyi szabadalmi hivatal által szabadalmat nyertem. E találmány azért biztos a légben való utazásra, mert ezer és ezer kipróbált légbeni és földi közlekedési eszközök összetételéből áll s teljesen ki van zárva mindenféle szerencsétlenség a vele való utazásnál. Minden madár a saját két szárnyával repül önmaga, nem úgy, mint a léghajós urak társaságba verődve, természetesen utóbbiak minden eredmény nélkül. E közlekedési eszköz előállítására társat keresek. A kiállítás költségei a huszezer koronát nem haladják túl. Czim: *R. Bárány* Jenő. Zalamegye, u. p. Zala-Lövő.”

Mindenesetre jó lesz ezzel szemben is skeptikus álláspontot foglalunk el. Mert az eddigi kormányozható léghajók is mind kitűnően vannak konstruálva, semmi bibájuk nincs, csak éppenséggel az az egy bajuk, hogy *repülni nem tudnak.*

— **Hartenau grófnő kocsisa.** *Gráczból* jelentik, hogy *Hartenau* grófnő, *Sándor* bolgár fejedelem özvegyének kocsisa fölött ma új törvényt az ottani esküdtbírósa. A kocsist ugyanis ez év május havában urnójánél elkövetett lopásért két évi börtönre ítélték. A fogoly fogása alatt ozellatársát arra biztatta, hogy törjön be a grófnő villájába, üsse le a komornyikot és rabolja ki a grófnőt. Egy másik czellatárs följelentette erre a kocsist, mire a törvényszék a bűnvádi eljárást megindította. A kocsist a törvényszék további három évi börtönre ítélte el.

— **Izraelita fiókimaház.** Az aradi izr. hitközség, tekintettel a nagy ünnepeken a templomban való tulzufsultásra, az idén is berendezett egy

harmadik fiókimaházat, a „*Központi szálloda*“ disztermében. Az erre szóló jegyek csütörtök délután *Kohn* S. N. hitk. alelnök lakásán válthatók. Idegen diákok és katonák ingyen jegyet kaphatnak, ha idejekorán jelentkeznek a hitközségi alelnök lakásán.

— **Fináncz kalandja.** *Szabó* József budapesti pénzügyőr az Erzsébet-királyné uton a körvasut első hidjánál állt őrszemként az éjjel. Egyszerre csak két munkás alak állt eléje; az egyik vörös bajuszos, pofaszakallas magas alak volt, a másik fekete bajuszu zömök ember.

— **Mi ujság?! —** kérdezték a pénzügyőrtől.

— **Semmi!** felelte emez.

— **De igen,** — volt a válasz — adja ide a köpenyegét, meg a fegyverét!

A két ember erre rárohant, mire *Szabó* oldalfegyveréhez kapott, s az egyik látogató keze fejére csapott úgy, hogy az a kezében tartott furkót nyomban elejtette. A másik kardvágás a vörös bajuszos ember fületövét érte, a kit rögtön elöntött a vér. Erre mind a kettő futásnak eredt, de még e közben is folyton fenyegették a finánczot, hogy majd visszatérnek s leszámolnak vele. Egy órával később csakugyan már hárman jöttek feléje. A pénzügyőr ijeszgetésükre a levegőbe lőtt, mire a támadók egy ideig csenben maradtak, majd pedig visszafordultak s eltűntek az éj homályában. A rendőrség nyomozást indított ez ügyben.

— **Tűz a György-utcában.** Kevéssel éjjel előtt a városháza tornyában félreverték a harangokat, jelezve, hogy az ötödik kerületben tűz van. A György-utcában ütött ki a tűz, *Pozsonyi* Sándor postakocsis tulajdonát képező szalmafüdeles házban. A házbelieket, kik mit sem sejtve aludtak, a szomszédok verték föl álmukból, mikor a kis ház födele már recsegve ropogva égett. A nyomban értesített tűzoltóság *Sztankovics* Milos főparancsnok vezetése alatt vonult ki. A nem messze eső honvédkaszárnyából a készültséget is kivezényelték a rendfentartására. A lakásból nem menthettek ki semmit. A ház biztosítva volt.

— **Kitiltott könyv.** A *Wiener Zeitung* mai száma közli a bécsi törvényszéknek, mint sajátbírósnak határozatát, mely szerint *Vedel-Verald* grófnő művét, melynek címe: „*II. Vilmos* német császárhoz való viszonyaim“, annak felségsértő irányzatánál fogva elkoboztatta.

— **Malária Dalmáciában.** Eszackdalmáciában a malária nagy mértékben dühöng. A zárai katonai kórház tömve van lázbetegekkel. A védekezés daczára a pusztító betegség egyre szedi áldozatait.

— **A szarvas könnye.** A mult században Pápai Páriz Ferencz orvos — mint a *Gyógy-szerészeti Közlöny* írja — a szarvas könnyét ajánlja a pestis ellen, mint legjobb izzasztót. A könny-gödör megszáradt váladékáról különös felfogást fogad el és közül, amelynek a régiek balhiedelme adott alapot. *Plinius* óta tartotta fenn magát az a balhit, hogy a szarvas természetes ösztöne folytán halálos ellensége és pusztítója a kigyóknak. Szerveit is sokféle módon alkalmazták a kigyóméreg ellen egészen a mult századig. Ennek a felfogásnak a következőkben ad helyet Pápai Páriz. Az eredeti szöveg szerint:

A' vén Szarvasnak a' szeme szegeletén összeveaszott nedvességnél vagy könnyél, nintsen hathatós izzasztó általában: annyira, hogy ugyan a patak módgyára foly emberről a' veríték, ha Pápa-fü vízben 3, vagy 4 árpaszem nyomót megeszik benne. — E' felől egy régi *Theomnestus* nevű Lóorvos írja: hogy midőn a Szarvas béliben Geleszta terem, akkor a' természet indításából Kigyóbarlangot keres, s onnan a Kigyókat orrával kiturja, s' megeszi; ottan a forrásra siet, s' az orrát mélyen beledugja a' hideg vízbe, s' úgy fujja ki a szemén a mérget (Az ismert *Peters-féle* munka egy 16. sz. eredeti reprodukcióban illusztrálja e jelentést.) Az a' méreggel egygyütt kifolyt osztán a szem szegeletin megasz erősen, mint a kő; és igen sik mintha megpallérozták volna. De végre, mivel nehezen lát tőle, le dörgöli a'

Szarvas. Törökországban ez igen kedves, igen meg-is tartja a ki kaphatta; — úgy írják kiváltképpen az Asiai Törökök felől.

— **Leánykereskedés.** Régi panasz, hogy Magyarország lakossága tömegesen vándorol ki az országból. A ki itt nem tud boldogulni, nagyon könnyű szerrel ráadja a fejét arra, hogy másutt keresse a szerencsét. Elég sajnos, de tény, hogy a bajon nem lehet segíteni. Lelketlen kufárok mézes szavakkal csábítják a könnyenhiwó elégedetleneket, a kik később, megbánva tettüket, nagyrészt visszavándorolnak a magyar földre. Levelezőnk írja, hogy a Bács-megye felső részében lakó német ajku lakosság a hírhedt kivándorlási ügynök, *Jokl* Henrik közvetítése folytán százával hagyja el az országot, hogy Németországban keressenek munkát, a megye alsó részén lakó szerb és magyar ajku lakosság pedig Szlavoniának veszi útját abban a reményben, hogy ott könnyebb lesz a megélhetés. A kivándorlási ügynökök Joki példáján felbuzdulva, a busás jövedelem fejében, most már nemcsak a családfőket és az egyes családokat biztatják a kivándorlásra, hanem kivetették hálójukat a magyar lányokra is, kiket azzal az ürügygyel, hogy szövögyárakban jó fizetés mellett fogják őket elhelyezni, tömegesen szállítanak ki külföldre, a hol aztán lelketlen kufárok kezébe adják őket. Ez a leányszállítás már két-három hónap óta tart, de hogy mi történt a kivándorolt leányokkal, arra csak e napokban jöttünk rá, a mikor öt alsó-bácskai leány tolonczlevéllel érkezett haza Csurogra. Ezek a szánandó teremtések beszélték el, hogy mi sors vár azokra a magyar leányokra, kik az ügynökök kezébe kerülnek. Ez a most hazatolonczolt öt leány, névszerint: Sárvári Anna, Sulyok Etel, Börcsök Viktória, Kovács Juszti és Kovács Anna elmondta, hogy Haimburgban eladták őket egy hírhedt házba, a hol olyan szoros felügyelet alatt állottak, hogy még levelet sem tudtak írni. Valóságos rémregénybe való dolgokat beszéltek el ezek a szegény áldozatok. Végre egy hónapi kinszenvedés után a két Kovács leánynak sikerült megszökni. Elmentek a rendőrségre és ott elpanaszolták szerencsétlenségüket. A rendőrség erre kiszabadította a másik három leányt is a konzulátus közbenjárására kötött uttévéllel haza küldték őket. Mint-hogy pedig az aratás befejezése óta az Alsó-Bácskából több mint 150 leányt vittek ki oly ürügy alatt, hogy szövögyárban nyernek alkalmazást, ennél fogva alapos a gyanu, hogy ezeket is hasonló sors érte. Az izgatottság most nagy a szülők között, kiknek leányaik elmentek. — Bárha ezeknek a szerencsétleneknek szomorú sorsa intő példálul szolgálna a többieknek, a kik a kivándorlás eszméjét forgatják fejökben.

— **Jéggyártás délen.** A Science egyik közleményében foglalkozik azzal a ténnyel, hogy a forró India egyes vidékein a földnek éjjeli kisugárzását a különben alacsony műveltségű bennszülöttek már ósidóktól fogva mesterséges jég előállítására használják fel. A mód a következő, vízzel telt lapos és likacsos edényeket helyeznek el esténként bizonyos rizsszalmával kitömött és befedett földüregekbe s a föld kisugárzása reggelre tiszta és tömör jeget eredményez. Kedvező körülmények közt még a fagypontra tizenöt-husz fokkal felülemelkedő hőmérséklet is kiválasztja a jeget. Howarth szerint hasonló eljárás alapuló jéggyártás divatos a tenger színe felett nyolczezer-kilenczezer méternyire fekvő Oaxaca (a mexikói Cordillerákban) nevű tölcserövidgek bennlakói közt is. A föld színén itt is találunk vízzel megtöltött lapos faedényeket, amelyekben reggelre legfőlegb egynyolczad láb vastagságu jég réteg képződik. Ezeket a vékony rétegeket aztán mindig leszedik, a földbe ásva elraktározzák, s mikor már így kemény jégtömegeket nyertek, azokat koczkákra hasábolva öszvéreiken a városokba szállítják.

— **Az igazi takarékoság megköveteli,** hogy összes szükségleteinkre nézve a legolcsóbb bevásárlási forrást keressük ki magunknak. *Porter* Vilmos koronás áruháza Aradon, az Andrássy-téren, a Központi szálloda épületében a nagy forgalomra alapítja üzletét s csak így teszi lehetővé azt, hogy a legszolidabb gyártmányokat oly rendkívül jutányosan adhassa. *Porter* Vilmos koronás áruháza a Központi szálloda épületében fölötté dus és változatos raktárt tart fenn. Különösen kiemeljük azt is, hogy

alkalmi ajándékokban, gyermek-játékokban és emléktárgyakban, *Porter* Vilmos koronás áruháza speciális bevásárlási forrást képez.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Az öngyilkos főellenőr sikkasztásai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 19.

Két hóval ezelőtt történt, hogy *Csikváry* Antal a magy. kir. államvasutak budapesti-jobbparti üzletvezetőségének főellenőre öngyilkosságot követett el, mely előtt megölte szeretőjét: *Szedaglovics* Terézt. Először azt hitték, hogy a szerelem vitte *Csikváryt* a halálba, ami tekintve, hogy felesége és gyermekei is voltak, elég oknak látszott. Néhány nap mulva azután holmi hivatali rendellenességekről suttogtak, majd pedig bűnös manipulációkról, mint az öngyilkosság okairól. Ezt a hitet támogatta az a körülmény, hogy *Csikváry* nagy lábón élt és erősen pazarolt.

A vizsgálat most azután beigazolta, hogy költségeihez bűnös uton szerezte a pénzt. Körülbelül 140,000 koronát utalványozott ki hamis nyugtakra, olyan formán, hogy több hivatalnokkal összejátszott. Emiatt három tisztviselő ellen folyt a vizsgálat melyet most befejeztek.

Megállapították, hogy főképen a fizetési előlegezéseknél követett el a csalást. E célból felszólította hivatalnok társait, hogy kérjenek három-négy havi előleget.

Az üzletszabályzat értelmében, amíg valamely tisztviselő előlegét nem fizette vissza, ujat nem vehet. *Csikváry* azonban könnyű volt ezt kijátszani, mert ő vezette rá a folyamodványokra, hogy azok tehermentesek-e.

Ezenkívül a fizetésekből történt levonásokat is rendszeresen visszatartotta. A bizottság eddig huszonnégy esetet derített ki, melyek közül részint az előleg kéréssel, részint az utóbbi módon követett el *Csikváry* csalást. Az előlegekből természetesen perczentet kapott a főellenőr.

Egy-egy hivatalnok, ki *Csikváry*val közrejátszott, 3-4000 forintot kapott így. Ezek a büntársak a központban és a vonalakon vannak. Több főtisztviselő is van közöttük, dijnok csupán egy. *Baltoni* a neve és már el is mozdították állásából.

Krüger hivatalnokot hivatalvesztéssel büntették, míg a többiekre nézve a döntést *Ludvig* elnök-igazgató tartotta fenn magának.

Az előleg folyósítása és a levonások vizsgatartása miatt, mint hírlik, az elnök-igazgató *bünyvádi feljelentést tesz.* A vizsgálatot, mely még folyik, erősen titokban tartják.

NAPIREND.

Szeptember 20. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Euszták. — Protestáns naptár: Euszták. — Görög-keleti naptár (szeptember 7.): Szocont. — A nap két 5 óra 29 perczkor, nyugszik 5 óra 45 perczkor. — A hold két 2 óra 6 perczkor, nyugszik 3 óra 58 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 707.2 milliméter, délután 2 órakor 765.6 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 15.1, délután 2 órakor C° + 22.5. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K. 5, délután 2 órakor DK. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor fétborult, délután 2 órakor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjelzés. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, jelentékeny csapadék nélkül.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, 1-6 emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11¹/₂—12¹/₂ óráig. Helyiség: Ereklie-múzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 23. Az aradi polgári önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 9¹/₂ órakor. — Kúvin hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Hangverseny-nyel egybekötött táncvizsgalom G. orokor. — Magyarát hegyközség közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Világos hegyközség közgyűlése délután 3 órakor.

Szeptember 29. Az 1900. évben besorozottak egyrészenek táncvizsgálma (Városli-ét.)

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 19.

Délitőzsde. Buzakinálát jó, vételkedv jó. Kellemes irányzat mellett 40,000 métermázsza került forgalomba, 5 fillérrel magasabb áron. Egyéb gabonavemű szilárdan meghatározott, rozs 5 fillérrel drágább. Időjárás derült, szép.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.58—7.59
Buza 1901. áprilisra	8.01—8.03
Rosz októberre	7.07—7.08
Rosz 1901. áprilisra	7.41—7.42
Zab októberre	5.23—5.25
Zab 1901. áprilisra	5.52—5.54
Tengeri szeptemberre	6.50—6.55
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.94—4.96
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.55—7.56
Buza 1901. áprilisra	7.99—8.—
Rosz októberre	7.06—7.07
Rosz 1901. áprilisra	7.39—7.40
Zab októberre	5.21—5.22
Zab 1901. áprilisra	5.51—5.52
Tengeri szeptemberre	6.57—6.60
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.94—4.95
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor: korona

Oszták hitelrészvény	661.75
Magyar hitelrészvény	676.—
Leszámitolóbank részvény	446.—
Rima-Murányi vasmű részvény	536.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	669.50
Közuti vasut	603.—
Városi villamos vasut részvény	290.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 97—98 fillérig. Fialat közep páronként 251—320 kilogramm sulyban 96—97 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 98—99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban 96—97 fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm sulyban 95—96 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 94—95 fillérig.

Sertéslétszám. Szeptember 16-án volt készlet 39152 darab, szeptember 17-én főlhajtatott 553 darab, szeptember 17-én elszállított 652 darab, szeptember 18-án maradt készletben 39053 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 19.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	96.10
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	90.—
Magyar arany 4 ¹ / ₂ 0/0	100.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ 0/0	99.60
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	90.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereségsorsjegy kölcsön	162.75
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.50
Oszták papírjárdék	97.35
Oszták járdék ezüst	97.20
Oszták járdék arany	97.15
Koronajárdék	97.40
1860-iki államsorsjegyek	131.75
Oszták-magyar bankrészvény	1705.—
Magyar hitelbank részvény	676.—
Oszták hitelintézet részvény	661.50
Oszták-magyar államvasut	669.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.32
Német birodalmi márka	118.30
London	242.06
Páris	96.30

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 19. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{10}$, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsánként.

**Használt iskola-könyveknél
a bekötést ingyen adom.**

Használt iskola-könyvek

**minden iskola részére
erős kemény kötésben
és tiszta, kifogástalan állapotban**

félárban kaphatók

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedésében

ARADON, Andrassy-tér 20. szám, (Aréna-épület.)

Használt tankönyveket cserében vagy készpénzért negyedáron átveszek.

A közelgő izraelita ünnepek alkalmára ajánlom dus választéku raktáramat a legkülönbözőbb

HÉBER IMAKÖNYVEK, MACHZOROK

és egyéb fajtájú imádságos könyvekben, melyeket jutányosan árusítok.

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ.

2596

Héber újévi üdvözlések nagyválasztéka.

C S A R N O K.

A csudavesszők.

Irta: **Ulváry Péter.**

Mar-Ukba, a bölcs, az irás fölé hajolván, mélységes gondokkal kutatta a szent igék rejtelmét. Ime ez a tenger, a titkoknak birodalma, mély és végtelen.

A színén istennek szelleme lebeg, embert megalazó, mindenható felséggel. Lent pedig az igazgyöngy virágozik pirosan, mosolygón, mint Engeddé síkján a szőlőbogyó. És mint a vihar-madár, úgy röpköd a rabbi lelke a torló gondolatok hullámai felett. Igaz gyöngyöt látott vala a mélységben, de nincs ereje felhozni azt. Lemenne érte, de levágódó szárnya csak a habot hasítja, mintha fehér rózsát szántana havas földön.

Azután felsikongat gyötrelmes kétségében és szárnysegetten alá merül. Fehér hab lett a párnája, ringó hullám a bölcsője és a megnyugtatót vihar altató dalt zengett neki édes-szeliden.

Es a vizek színén lakozó isten legszebb sugaraiból szőtt álmodt neki és ezen jelenésében ily szóval vala hozzá:

— Bételjesül rajtad is az én igém. Ugy lésszen, amint írva vagyon: Es megsokasítom a te népedet, amint a csillagok sokadalmát. De legyen a te első fiad nekem a hetedik.

Es a jelenés eltűnt.

Amint Mar-Ukba álmából ébred, a főpaphoz ment megkérdeni tőle, mit jelentsen az álomlátás.

Es így szólt a főpap:

— Ha te istennek hat fiad adsz, ad ő neked egyet.

Mar-Ukba lelke igen nagyon elszomordott, hallván a rejtelmes ige rejtelmes magyarázatát. Maga az isten hozta fel neki a tenger mélysegeiből az igazgyöngyöt, de halandó szemének nem adott látást hozzá, hogy ragyogását megértené.

— Menj te is istennek oltára elé és tégy imát, hogy kedvezzen nekem az ő kegyelme és legyen az én lelkemben világosság.

Jefta úgy tön, ahogy az ura parancsolta és az imának foganatja lett.

Amint Mar Ukba, a bölcs, egyszer megint az irás rejtelmét kutatta, jön egy rabnó az asszonyos házból, jelentvén:

— Uram, bimbó nyilott a rózsátón, azt izeni Jefta néked.

Mar-Ukba a földre borult és dicsérte az istent hogy fiatt adott neki.

De még be sem fejezte a hálaimát, mikor jött egy másik rabnó és így szólt:

— Uram, gyümölcse lett a szomszédodnak is, a fája elhervadt. Azt izeni Jefta néked.

Hatször jött a rabnó, hatszor hozván e hirt neki.

Mert a halál anyala járt a városban, szörnyű aratást tévén a gyermekes anyák között. És Mar-Ukba boldogsága szomorúságra változott. De egyszerre világosság hajnalodott a lelkében és parancsot tön, hozzák el valamennyi árvának született kisdédet, mert úgy adott neki isten egy fiat, ha ő istennek hatot ad. Hadd legyen az ő első fia istennek a hetedik.

A szolgák parancsa szerint cselekedtek. A hat árvát mind elvitték az asszonyos házba és mikor a Jefta reggel álmából ébred, a rózsátónek hét bimbója volt már.

Mint a sebzett gazella, úgy megreszketett a látomásra. A gyermekét kérte és adott neki egy gyermeket.

— Ne ezt adjátok. — jajveszékelt — az enyémet adjátok.

Es a rabnók adott neki egy másikat. Es hogy ezt is elutasította, a harmadikat fektették az ölébe.

Aztán valamennyit. És ő aztán ráhajolt valamennyire, mint a szerelmes fa lehullott virágaira és kereste, melyik az övé, melyiket sodorta a szél ide. Aztán kiválasztott egyet. Ez az övé. Erzi a szívében, hogy ez az övé — és karjaiba ölelte és csókolta forró, epedő csókokkal.

Es ujjongott, féktelen vad örömmel, amíg aztán hirtelen éles sajtás nyilalt a lelkében, a kétség rettentő fájdalma. Az a másik az övé, az a cherub-arcú, a mely feléje mosolyog, és magához ölelte most emezt és szerette őt is azonképpen, mint az első. De a hét közül egy most sirni kezdett. Es Jefta lelke vele zokogott.

Talán ez az ő gyermeke és sir anyja keménysége miatt, hogy idegenekre pazarolja a szeretetét.

A fájdalom minden nap új tövist szurt a rózsátóbe és a rózsátó hervadni kezdett.

— Mit tettél velem, Mar-Ukba — panaszkodott Jefta.

— Az Ur akarata, — viszonzá a bölcs — Szeressük valamennyit.

Es Jefta akarta szeret valamennyit. De háborúság volt a szívében e miatt mindig. Ej-jelente leszállt ágyáról és a gyermekekhez lopódzott és kutatót valami után az arcukon, amiről az igazira ismerhetne. Nappal meg a természetüket leste a beszédjüket, a tetteiket. De hiába volt a fáradsága, a kétség nem oszlott el és nem tudhatta meg, mely k hát a fiuk között az, amely neki az első, istennek pedig a hetedik.

A fiuk pedig azoközben felnöttek, mint a czedrus-fák és egyformán szerették az anyjukat. Az egyik aranykösöntyüt hozott neki, a másik miletusi selyem ruhát és mikor a középső arany lábkarikákkal kedveskedett neki, a legifjabb akkor gileádi szagos olajat hozott. De az ő szíve nem tudott megerősödni a kétszeres szeretett melegén, a fia után epedett mindig, a kit nem ismer és akit nem tud jobban szeretni, mint a többi hatot.

Es a rózsátó aztán elhervadt egészen. A hét fiu gyászolta őt igaz szível és nem tudták, hogy ő miattuk költözött el oly korán az élő világból.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Gross Károly utazó Budapest. — Balogh Sándor főszolgabíró Berény. — Schwarz Mór kereskedő Szászrégen. — Krausz József utazó Budapest. — Krenztler Sámuel utazó Budapest. — Mandl Arnold gyáros Bécs. Klein Adolf utazó Budapest. — Hahn József utazó Bécs. —

Lisauer Bernáth utazó Bécs. — Tapf Leon utazó Bécs. — Lang Izidor utazó Bécs. — Kohn Gábor utazó Budapest. — Reichlich Béla utazó Budapest. — Prohner Adolf utazó Budapest. — Fodor Adolf utazó Budapest. Blibman József utazó Bécs. — Kuzman Ottó utazó Budapest. — Wartman Hermin utazó Bécs. — Keppich Miksa utazó Bécs. — Lövinger Ferencz kereskedő Csongrád.

Központi Szálloda. Feszty Árpád műépítész Budapest. — Schikédanz Albert műépítész Budapest. — Horváth Lajos bányamérnök Gurahoncz. — Eisler Béla hivatalnok Budapest. — Fischer Antal kereskedő Apáti. — Lackenbacher Vilmos utazó Bécs. Ehrenheil Mór utazó Budapest. — Vécsey Lajos lókereskedő Budapest. — Kristóffy József képviselő Makó. — Gross Bertalan kereskedő Battonya. König Pülöp utazó Budapest. — Breuer Mór kereskedő Budapest. — Fried Lipót utazó Budapest. — Dr. Simkó Károly orvos Budapest. — Dr. Hoffman Mihály ügyvéd Gyula. — Kohn Ferencz kereskedő Maros Illye.

Vass Szálloda. Mayer Armin utazó Bécs. — Wauer Adolf kereskedő Bécs. Friedman Samu utazó Bécs. — Grosz Lajos utazó Budapest. — Fuchs Vilmos utazó Bécs. — Strasser Lajos birtokos Gurahoncz. Steiner Samu utazó Budapest. — Klein Dávid utazó Bécs. — Adler Gyula utazó Budapest. — Löwy Lipót kereskedő Budapest. — Budaspitz N. kereskedő Budapest. — Dr. Pain N. orvos Budapest. — Rotschád Katicza magánzó Temesvár. — Popovics János mészáros Lugos.

Nádor szálloda. Bányai Kálmán tűzér százados Kolozsvár. — Fajler Berta Lubnitz kereskedő. — Steigenberg Vilmos gazdálkodó Csermő. — Gennbaum Igác kereskedő Kitid. — Herczog Géza ügyvéd Orosháza.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinről reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinről délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.06
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

NYILTTÉR.*

Bortöltéshez kiválóan alkalmas
új és használt

**szesz hordók
többrendbeli hintók,
tűzmentes pénzszekevények
és egyéb irodai berendezés,**

továbbá

**egy beltelkes ház
bolthelyiséggel és magtárral**

Uj-Aradon a főtéren, jutányos áron eladó.

Bővebbet az „Első aradi gyártelep részvénytársaság főszámolás alatt” cég gyárirodájában Sága, pécskai-ut 13—14.

ARADI KALAUZ.

Méltóságos báró Bohus István ur házában
Atzél Péter-utczában
a színház főbejáratával szemben van

Maresch Gyula

férfi-divat és díszműárúk üzlete,

== ahol a legújabb párisi és egyéb ==

különlegességek

a legnagyobb választékban kaphatók.

Városi és megyei telefon 439.

WEINBERGER FERENCZ

arany, ezüst és ékszer műves.

Elsőrendű ékszer készítő és javító műhely.

ARAD, KÖZPONTI-SZÁLLODA.

Ajánlja dusan berendezett arany-, ezüst- és ékszer,
valamint valódi

== GENFI ZSEBÓRA ==

nagy raktárát.

PÉNZT

és időt mindenki megtakaríthat, ki szükségletet nálunk fedezi, mert sok

1000

legjobb minőségű cikket olcsóbban, mint bárhol beszerezhet.

Mindenféle vásznak, Chiffon, kanavász, ruhasefir, batiszt,

== divat szövetek ==

barchetek, selyem kendők, zsebkendők, ágyterítők, szőnyegek, csipke és szövet függönyök, paplanok, szalmazsák, női, férfi és gyermek **ingek**, trico alsó-ing, és nadrág, gallér, kézelő, korzetták, alsó szoknyák, lábravalók, gyermek ruhák, kötők, kalapok, sapkák, keztük, harisnyák (**feyházi munka**), nyakcsokrok, nap és esőernyők, pénzes erszények, szivar tárczák, tollkések,

iskola táská

utazó bőröndök (koffer), **fésük (helyi ipar)**, fog, haj és ruha kefék, tajtékpipa és szipka, nadrágtartó, övek, szíjjak, illatszer, szappan, dísz-virág fátolok, selyem, szalag csipkék, kötő- és himző pamut, czérna és gép-selyem, mindenféle belés áruk és szabó kellékek.

Szóval még számtalan itt elő nem sorolt cikkek, melyek a divat, kézmű és rövidáru szakmába vágnak,

olcsóbban mint bárhol

nagy választékban kapható; — továbbá

gyermek játékokban

nagy választék. — Becses látogatásért esd

Kilényi C. és Tsa

Arad, Andrassy-tér 20. szám,

== a „Kék golyóhoz.” ==

Assael H. és fia

ékszer,
ezüst és svájcezi zsebóra raktára

ARAD,

Atzél Péter-utca 1., a színházzal szemben.

Telefon szám : 10.

Hoffmann Sándor árúháza

a „Fecske”-hez (Színház-épület.)

Gyermekruhák, kabátkák és női blousok óriási választékban érkeztek.

Ruhadiszek és hozzávalók legújabb divat szerint, legolcsóbb árakban.

Legszébb nyakkendők nagy választékban.

Telefon szám : 10.

Rövidáru

női pipere és uridivat üzlet

Aradon, Andrassy-téren

más vállalat miatt kedvező feltételek mellett **eladó.**

Leveleket „Rövidáru” czim alatt a kiadóhivatal továbbít.

Alapított 1876.
Városi és megyei telefon 312.

WEINBERGER JÁNOS

czipő árúháza

A „NAGY CSIZMÁHOZ”

ARADON.

Fióküzlet: Temesvár, Jenő főherceg-u. 5.

Világhírű

Triumph-czipő

egyedüli elárúsító helye.

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

KOHN JÓZSEF

épület és műbádogos
csatornázás és vízvezeték házi berendező
ARAD.

Üzlet:

Műhely:

Andrassy-tér 13. Minorita ép.) Batthyányi-u. 32. (Saját ház.)

Telefon: 333.

Telefon: 321.

Páris, 1883. állami ösztöndíjjal kitüntetve.

Ajánljuk háztartási és ipari célokra elsőrendű

darabos bükkfa faszenet

25 kilós zsákokba csomagolva, ugyszinte uradalmak, lakatosok, gépészek és kovácsok részére

elsőrendű kovács-köszenget

50 kilós zsákokban csomagolva,

a legjutányosabb számítás mellett.

Ugy a faszen, mint a köszén díjmentes hazaszállítását készséggel eszközöljük.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

A n. é. férfi közönség b. figyelmébe!

A legújabb őszi és téli „hazai” és külföldi szövetek már megérkeztek és megtekinthetők:

Schäffer Henrik-nél

Arad, Szabadság-tér 21. . . . Telefon 208.

Sandauer Samu

— czipész —

Arad, Salacz Gyula-utca, Habereger-ház.

Elvállal mindennemű

női és uri czipők

készítését és javítását.

Alapított 1878-ban.

KRIEGLER H.

műrás és ékszerész

ARADON, Andrassy-tér 20. szám.

(Aréna-épületben.)

Ajánlja legnagyobb választéku

óráit és ékszereit.

■ Nálam vásárolt és javított órákért három évi jótállás. ■

!!KELL mindenkinek KELL!!

Csipkék — Szallagok — Ruhadiszek — Kel-

lékek — Fátolok — Keztük — Harisnyák

Nyakkendők — Miderek és Gyermekruhák

legolcsóbb árban kaphatók

KELL MANÓ-nál

ARAD, Andrassy-tér, Első Aradi Tkp. épületében.

Ékszertárgyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételek által a legjutányosabb árban kaphatók:

Ugyanitt arany, ezüstneműek és

== ZÁLOGJEGYEK ==

megvételnek

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész Templom-utca, Minorita-palota

Szőnyegek.

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

ÁGYNEMŰ-GYÁR.

Modern csodák csarnoka.

Kass vendéglőben

1. Mdmsl Lenormand

a híres Jónó és Gondolat-olvasónő fizet 100 kor. annak, kinek gondolatát el nem találja.

Több fejedelmektől kitüntetve.

2. Sans Géne

Spiritista és Ilusionista mutatványokból különösen kiemelendő:

A Cánai csoda.

A büvös orgonasipok.

A Burok kémje.

A Phönix madár

elégetve saját hamvaiból feltámad.

Eleven rozsák termesztése

a nyílt színpadon és a m. t. vendégek között kiosztva.

3. Spiritisztikai Seance

Előadva FLORA kisasszony által.

Szenzációs látvány

az átlátszó nő Miss Lona a szószoros értelemben keresztül látható!

Kezdeté 8 órakor.

Meghívás.

Arad szab. kir. város 1901 évi költségelirányzatát a pénzügyi bizottság az iskolaszék és gazdasági székéből alakult hármas bizottság folyó hó 20-án d. u. 4 órakor a városház emeleti kistermében tárgyalja.

Ezen tárgyalásra azon törvényhatósági bizottsági tagokat is, kik a hármas bizottságnak nem tagjai, ezennel meghívom.

Aradon, 1900. évi szeptember hó 18-án.

Salacz,
kir. tan.
polgármester

Vendéglősök figyelmébe!

HOL?

vásárolható legjobb és legolcsóbb

háztartási, szálloda, vendéglő

és kávéházi berendezés

s minden más e szakmába vágó cikk.

HAJEK ANTAL

üveg- és porcellán-kereskedésében 2710

Forray-utca. - ARAD. Üveg-udvar.

Állami koronával ellátott üveg-edény!

Vidéki megrendelések azonnal továbbíthatnak!

Pontos és gyors kiszolgálás!

Nyilvános köszönet egy kiváló szepítőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **Ibolya-crème** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepítőmet és májfoltokat, egyuttal biztosított, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitünő tisztelettel Marsetzky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbros bőrvörösséget és mindennemű arczkiütést bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-téle**

IBOLYA-CRÉME

ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsza és crém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérliom és rózsza színében tündöklő varázsos színt kölcsönöz. 1 üveg 50 kr.

Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvényes vedjeggyemmel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitünő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungaria“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszer.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palaczkban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű. Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Orvosi intézet

nyitva reggel 6 órától este 7 óráig (kivéve d. e. 9—11-ig.)

A közönség rendelkezésére a következő gyógyeszközök állanak:

Villam-fény fürdő:

1. Rheuma, köszvény, ideggyulladások (ischias), oldal- és arcfajdalmak, neuralgia, mell- és hashártya izzadmányok, fémmergezések, (higgaúy, zink, ezüst, ólom).

2. Vértbaj (higgaúy s jódkura segítése), elhízottság, zsírosodott szív, fehérjés vesegyulladás, cukorbetegség.

3. vérszegénység, idegkimerülés (neurasthenia), idegesség.

4. Régi bőrbajok, scrophula, bőrfarkas (lupus) gyógyítására.

A betegség szerint a fényfürdőt hidegvíz-gyógymód, massage vagy bepakolás követi. Egyszeri használat 1 frt 25 kr., 15 jegy 15 frt.

Beléző kamarák. (Inhaláció) Gleichenberg, Ems mintára, acut és régi gége, tüdőhurtnál, valamint tüdőtagulatnál, asthmánál. Egyszeri használat 75 kr., 15 jegy 9 frt.

Hidegvíz-gyógymód. Egyszeri használat 60 kr., 15 jegy 7 frt.

Svéd gymnastica gyöngült izomzatú reconvalescensek erősítésére, szűk mellkasú, valamint szívbeteg gyermekek s felnőttek edzésére s munkaképesség telétele.

Havi díj 10 trttól feljebb az eset minősége szerint.

Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részesei kezelésben. — Minden ténykedés személyes felügyeletem mellett fog történni. 2314

Dr. HECHT A.,

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon szám 278.

NEUMANN

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
ARAD,**

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Zűzijátékok!

mindenféle rakéták, színes görögtűzök nagy választékban kaphatók

DÜRR GUSZTÁV

fűszer- és csemegekereskedése

Arad, József főherceg-ut 2. sz.

Az „Arany szarvas“-hoz.

Kész butor eladás.

Aki olcsón, szép és jó butort akar venni, használja fel a kedvező alkalmat s fáradjon el az

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

alatti asztalos-üzletembe, ahol teljes háló-, ebédlő- és iroda szobaberendezéseket és egyes butordarabokat nagy választékban készletben tartok és olyanokra megrendelést készséggel elfogadok.

Tisztelettel 2378

Varga József.

Kiadó lakások és üzlethelyiségek.

Forray-utca 7. szám a.

egy

üzlethelyiség

azonnal,

a „Pschor Bräu“ sörraktár
irodahelyisége pedig
október hó 1-re,
továbbá két

emeleti lakás

november 1-re 2586

k i a d ó.

Bővebbet Hajek Antal üveg-
zelés porlánereskedésében.

Elvem nagy forgalom, kevés haszon! Olcsó és jó bevásárlási forrás!

ifj. Kopetkó Károly

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Női ruha-kelmék

gyönyörű divatos színekben 120
cm. szélességben, méterje 40,
50, 60, 75 krtól feljebb.

Női posztók divatos színekben
120 cm. széles, méterje 50 kr.

Női posztók 90 cm. széles, mé-
terje 39 kr.

Tennis flanellek méterje 20 kr.

Bevásárlási utamról visszatérve, van szerencsém
a n. é. közönséget értesíteni, hogy

őszi és téli idényujdonságaim

nagy választékban

már megérkeztek,

melyre nagy érdeklődéssel bátorodom felhívni.

Kitűnő jó minőségű vásznak.

1 vég $\frac{3}{4}$ 23 mt. (30 rőt) f. 4.50

1 vég $\frac{5}{4}$ 23 mt. (30 rőt) f. 6.—

1 vég $\frac{3}{4}$ 23 mt. (30 rőt) f. 7.—

1 vég 155 cm. széles alsó lepedő vászon f. 7.50

1 vég 155 cm. széles alsó lepedő vászon f. 8.50

1 vég 180 cm. széles Paplan lepedő vászon 12.—

Kitűnő jó minőségű Schrott-féle
Chiffonok.

Nagy választék Damaszt asztal-
neműekben és törölközőkben.

Kitűnő jó fejjában kötött harisnyák.

Remek szép selyem Echarpok.

Gouwelirozás és Plissérozás bármily szélességben elvállaltatik!

STERNA

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

2386

Aradon, Andrásstér.